Úřední věstník
Evropské unie

CS
Řada C

C/2026/3896

20.7.2026

SDĚLENÍ KOMISE

Pokyny [1] k nařízení (EU) 2023/1115 o produktech nezpůsobujících odlesňování [2]

(C/2026/3896)

Obsah

Strana

1. DEFINICE „UVEDENÍ NA TRH“, „DODÁNÍ NA TRH“ A „VÝVOZU“ 3
   a) Uvedení na trh 4
   b) Dodání na trh 4
   c) Vývoz 5
2. DEFINICE „HOSPODÁŘSKÉHO SUBJEKTU“, „NAVAZUJÍCÍHO HOSPODÁŘSKÉHO SUBJEKTU“, „MIKRO NEBO MALÉHO PRIMÁRNÍHO HOSPODÁŘSKÉHO SUBJEKTU“ A „OBCHODNÍKA“ 5
   a) Hospodářský subjekt 5
   b) Mikro nebo malý primární hospodářský subjekt 7
   c) Navazující hospodářský subjekt 7
   d) Obchodník 7
3. DATUM POUŽITELNOSTI A ČASOVÝ RÁMEC POUŽITELNOSTI 8
4. NÁLEŽITÁ PÉČE 10
   a) Posouzení a zmírnění rizik (články 10 a 11) 11
   b) Zanedbatelné riziko 12
   c) Povinnosti mikro nebo malých primárních hospodářských subjektů 12
   d) Povinnosti navazujících hospodářských subjektů a obchodníků 13
   e) Zjednodušená náležitá péče, tj. získávání zdrojů ze zemí s nízkým rizikem 13
   f) Souvislost se směrnicí o náležité péči v oblasti udržitelnosti podniků a nařízením o nucené práci 14
5. OBJASNĚNÍ POJMU „SLOŽITOST DODAVATELSKÉHO ŘETĚZCE“ 14
6. ZÁKONNOST 15
   a) Příslušné právní předpisy země produkce 15
   b) Náležitá péče o zákonnost 17
7. OBLAST PŮSOBNOSTI Z HLEDISKA PRODUKTŮ 19
   a) Objasnění – Balicí a obalové materiály 19
   b) Objasnění – Odpady a zpětně získané a recyklované produkty 20
8. PRAVIDELNÉ UDRŽOVÁNÍ SYSTÉMU NÁLEŽITÉ PÉČE 22
9. SMĚSNÉ PRODUKTY 22
10. ÚLOHA CERTIFIKACÍ A REŽIMŮ OVĚŘOVÁNÍ TŘETÍ STRANOU PŘI POSUZOVÁNÍ A ZMÍRŇOVÁNÍ RIZIK 24
    a) Úloha certifikací a režimů ověřování třetí stranou 24
    b) Souvislosti 26

[1] Žádné ustanovení těchto pokynů nenahrazuje přímý odkaz na popsané nástroje a Komise nenese žádnou odpovědnost za případné ztráty nebo škody způsobené chybami nebo prohlášeními v nich uvedenými. Konečné rozhodnutí o výkladu nařízení může vydat pouze Evropský soudní dvůr.

[2] Úř. věst. L 150, 9.6.2023, s. 206, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/1115/oj.

11. ZEMĚDĚLSKÉ VYUŽITÍ 27
1. Úvod 27
2. Objasnění přeměny lesa na pozemek, jehož účelem není zemědělské využití 3 28
3. Definice „lesa“ 29
4. Definice „zemědělského využití“ a výjimky 30
a) Objasnění účelu zemědělství 30
b) Objasnění převážného využívání půdy 31
c) Definice „zemědělské plantáže“ 32
d) Objasnění pojmu „agrolesnický systém“ 32
5. Objasnění využití půdy v případě více typů využití půdy v téže oblasti a využití katastrů nemovitostí a katastrálních map 33

ÚVOD

V čl. 15 odst. 5 nařízení (EU) 2023/1115 o dodávání na trh Unie a vývozu z Unie některých komodit a produktů spojených s odlesňováním a znehodnocováním lesů a o zrušení nařízení (EU) č. 995/2010 (dále jen „nařízení EUDR“) se stanoví, že Komise může vypracovat pokyny s cílem usnadnit harmonizované provádění tohoto nařízení.

Účelem těchto pokynů je poskytnout informace o určitých aspektech nařízení EUDR. Nenahrazují, nedoplňují ani nemění ustanovení nařízení EUDR, které stanoví právní povinnosti. Na tyto pokyny by se také nemělo pohlížet jako na samostatný dokument; musí být používány ve spojení s právními předpisy, nikoli jako samostatný odkaz.

Tyto pokyny jsou však užitečným referenčním materiálem pro všechny, kdo musí dodržovat nařízení EUDR, neboť dále objasňují vyhrazené části znění tohoto předpisu, a mohou tedy sloužit jako vodítko pro hospodářské subjekty i obchodníky. Mohou poskytovat vodítko rovněž příslušným vnitrostátním orgánům a donucovacím orgánům, jakož i vnitrostátním soudům v procesu provádění a prosazování nařízení EUDR.

Otázky, které řeší tento dokument, byly projednány a vypracovány ve spolupráci s určenými zástupci členských států. Dalšími otázkami se bude možno zabývat, jakmile budou k dispozici větší zkušenosti s uplatňováním nařízení EUDR, a v takovém případě by byl dokument s pokyny odpovídajícím způsobem revidován.

U všech otázek řešených v těchto pokynech je třeba uvést, že v souladu s 43. bodem odůvodnění vycházejí definice uvedené v nařízení z práce Organizace OSN pro výživu a zemědělství (FAO), Mezivládního panelu pro změnu klimatu (IPCC), Programu OSN pro životní prostředí (UNEP) a Mezinárodního svazu ochrany přírody (IUCN).

Třetí vydání pokynů zlepšuje jasnost, mimo jiné pokud jde o lhůty pro uplatňování, a přesnost ustanovení pro hospodářské subjekty a obchodníky a usnadňuje jednoduchou a účinnou náležitou péči a zpětnou sledovatelnost. Pokyny je třeba číst ve spojení s často kladenými otázkami, které poskytují další příklady a vysvětlení řešící otázky nejrůznějších zúčastněných stran.

Zásada proporcionality je jednou z obecných zásad práva Unie, která se vztahuje na výklad a prosazování právních předpisů Unie ([3]), což zahrnuje prosazování ustanovení aktů Unie členskými státy, a to i s přihlédnutím k příslušným ustanovením Smlouvy.

1. DEFINICE „UVEDENÍ NA TRH“, „DODÁNÍ NA TRH“ A „VÝVOZU“

Příslušné právní předpisy:

nařízení EUDR – článek 2 – Definice; článek 4 – Povinnosti hospodářských subjektů; článek 4a – Zjednodušený režim pro mikro nebo malé primární hospodářské subjekty; článek 5 – Povinnosti navazujících hospodářských subjektů a obchodníků

Povinnosti hospodářských subjektů, které se uplatňují podle článku 4 a 4a, a navazujících hospodářských subjektů, které se uplatňují podle článku 5, vstupují do hry v případě, že relevantní produkty mají být nebo jsou „uvedeny na trh“ nebo „vyvezeny“. Povinnosti obchodníků, které se uplatňují podle článku 5, vstupují do hry v případě, kdy relevantní komodity nebo relevantní produkty mají být nebo jsou „dodány na trh“.

Přehled scénářů vysvětlujících povinnosti, které mají hospodářské subjekty, navazující hospodářské subjekty a obchodníci při uvádění nebo dodávání relevantních produktů na trh Unie nebo při jejich vývozu z tohoto trhu, je uveden v infografice dodavatelského řetězce podle nařízení EUDR.

([3]) Další podrobnosti týkající se provádění naleznete také v často kladených otázkách, které jsou k dispozici zde: Provádění nařízení o odlesňování – Evropská komise (europa.eu).

a) **Uvedení na trh**

Podle čl. 2 bodu 16 je relevantní komodita nebo relevantní produkt „uveden na trh“, pokud je dodáván na trh Unie **poprvé**. Nejsou sem zahrnuty relevantní komodity nebo relevantní produkty, které již na trh Unie uvedeny byly. Pojem „uvedení na trh“ odkazuje na každou jednotlivou relevantní komoditu nebo produkt, nikoli na druh produktu, bez ohledu na to, zda byl vyroben jako samostatná jednotka nebo sériově.

b) **Dodání na trh**

Podle čl. 2 bodu 18 je relevantní produkt „dodáván na trh“, pokud je **dodáván**:

— **na trh Unie k distribuci, spotřebě nebo použití** – to znamená, že relevantní produkt nebo komodita musí být fyzicky přítomny v EU, protože byly buď sklizeny nebo vyrobeny v EU, nebo dovezeny do EU a propuštěny do celního režimu „propuštění do volného oběhu“. Pokud jde o relevantní produkty dovážené do EU, nezískávají status „zboží Unie“, dokud nejsou dopraveny na celní území Unie a celní orgány je nepropustí do volného oběhu. Relevantní produkty propuštěné do jiných celních režimů než „propuštění do volného oběhu“ (např. uskladnění v celním skladu, aktivní zušlechťovací styk, dočasné použití, tranzit) se nepovažují za produkty uvedené na trh podle nařízení EUDR,

a

— **v rámci obchodní činnosti** – to znamená činnost, která probíhá v souvislosti s podnikáním, jak stanoví čl. 2 bodu 19. Obchodní činnosti mohou být prováděny za úplatu nebo bezplatně. Do oblasti působnosti nařízení EUDR spadají dodávky nekomerčním spotřebitelům i činnosti, za které se neplatí (např. darování nebo činnosti pro bono). Nekomerčním spotřebitelům nařízení neukládá požadavky, protože soukromé použití a spotřeba nespadají do oblasti jeho působnosti.

Mělo by se proto mít za to, že k „**dodání na trh**“ dochází v případě, že obchodník dodává relevantní produkty na trh Unie jak i) k distribuci, spotřebě nebo použití, tak ii) v rámci své obchodní činnosti.

Mělo by se proto mít za to, že k „**uvedení na trh**“ dochází v případě, že hospodářský subjekt dodá relevantní produkt na trh Unie i) k distribuci, spotřebě nebo použití, ii) poprvé a iii) v rámci své obchodní činnosti.

Z kombinovaných definic pojmů „hospodářský subjekt“, „mikro nebo malý primární hospodářský subjekt“, „navazující subjekt“ (čl. 2 bod 15, 15a a 15b nařízení EUDR) a „v rámci obchodní činnosti“ (čl. 2 bod 19 nařízení EUDR) vyplývá, že na každou osobu, která uvádí relevantní produkt na trh

a) k distribuci komerčním nebo nekomerčním spotřebitelům, což znamená například za účelem prodeje nebo bezplatně,

b) pro účely zpracování nebo

c) pro použití ve vlastním podnikání,

se bude vztahovat nařízení EUDR.

Mělo by se proto mít za to, že **„relevantními produkty vstupujícími na trh“** jsou takové relevantní produkty, které jsou současně:

— navrženy v prohlášení k propuštění do celního režimu „propuštění do volného oběhu“ a jsou určeny k uvedení na trh Unie. Za uvedené na trh Unie jsou považovány pouze produkty propuštěné celními orgány do volného oběhu. Jiné celní režimy než „propuštění do volného oběhu“ (např. celní skladování, aktivní zušlechťovací styk, dočasné použití atd.) nespadají do působnosti nařízení EUDR

a

— jsou určeny k uvedení na trh Unie, tj. jsou dodávány „v rámci obchodní činnosti“ (B2B a B2C).

— Nařízení EUDR se nevztahuje ani na produkty určené přímo k soukromému použití či spotřebě (C2C) na celním území Unie (např. jednotlivcem, který si tyto produkty přiveze z cesty mimo EU pro své soukromé použití nebo spotřebu).

c) **Vývoz**

Podle čl. 2 bodu 37 se „vývozem" rozumí celní režim vývozu stanovený v článku 269 nařízení (EU) č. 952/2013 ([4]) a vztahuje se na zboží Unie, které má opustit celní území Unie.

Článek 269 nařízení (EU) č. 952/2013 stanoví, že režim vývozu se nevztahuje na: a) zboží propuštěné do režimu pasivního zušlechťovacího styku; b) zboží, které opustilo celní území Unie poté, co bylo propuštěno do režimu konečného užití; c) zboží dodané při osvobození od DPH nebo spotřební daně v režimu dodávek v letadle nebo na lodi bez ohledu na místo určení daného letadla či lodi, pro něž se vyžaduje doklad o dodání; d) zboží, které bylo propuštěno do režimu vnitřního tranzitu; e) zboží, které bylo dočasně vyvezeno z celního území Unie podle článku 155 nařízení (EU) č. 952/2013.

Zpětný vývoz podle článku 270 nařízení (EU) č. 952/2013 nespadá do oblasti působnosti nařízení EUDR. Zpětným vývozem se v tomto ohledu rozumí, že relevantní komodita nebo relevantní produkt nezískaly status „zboží Unie" a mají po podání např. prohlášení o zpětném vývozu opustit celní území Unie.

„Relevantními produkty opouštějícími trh" by se proto měly rozumět případy, kdy jsou relevantní produkty v rámci obchodní činnosti navrženy v prohlášení k propuštění do celního režimu „vývoz".

2. DEFINICE „HOSPODÁŘSKÉHO SUBJEKTU", „NAVAZUJÍCÍHO HOSPODÁŘSKÉHO SUBJEKTU", „MIKRO NEBO MALÉHO PRIMÁRNÍHO HOSPODÁŘSKÉHO SUBJEKTU" A „OBCHODNÍKA"

Příslušné právní předpisy:

nařízení EUDR – článek 2 – Definice; článek 7 – Uvedení na trh hospodářskými subjekty usazenými v třetích zemích

Určení toho, zda lze fyzickou nebo právnickou osobu pokládat hospodářský subjekt, navazující hospodářský subjekt nebo obchodníka, musí být posouzeno u každého relevantního produktu. Pokud tato osoba uvádí na trh, vyváží a/nebo dodává na trh více relevantních produktů, může zastávat více rolí současně v závislosti na své pozici v dodavatelském řetězci každého produktu.

a) **Hospodářský subjekt**

Podle čl. 2 bodu 15 je **hospodářským subjektem** fyzická nebo právnická osoba:

— která uvádí relevantní produkty na trh nebo je vyváží

— v rámci obchodní činnosti a

— není navazujícím hospodářským subjektem.

Aby bylo možné hospodářské subjekty důsledně identifikovat, je možné rozlišovat jejich role podle způsobů uvádění jejich relevantních produktů na trh Unie, které se liší podle toho, zda jsou vyráběny v EU nebo mimo ni.

— U relevantních produktů vyrobených podle čl. 2 bodu 14 **v EU** je hospodářským subjektem obvykle osoba, která je poté, co jsou vyrobeny, distribuuje.

([4]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 952/2013 ze dne 9. října 2013, kterým se stanoví celní kodex Unie (Úř. věst. L 269, 10.10.2013, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/952/oj).

— Pro relevantní komodity nebo relevantní produkty vyrobené **mimo EU**:

  — je hospodářským subjektem obecně osoba, která jedná jako dovozce, pokud jsou relevantní komodity nebo relevantní produkty navrženy v prohlášení k propuštění do celního režimu „propuštění do volného oběhu“. Dovozcem je osoba uvedená v příslušném datovém prvku celního prohlášení, je-li to relevantní:

    — „dovozce“ v datovém prvku 13 04 000 000 (příloha B nařízení v přenesené pravomoci (EU) 2015/2446 ([5])),

    — datový prvek DE 3/15 v předchozím vydání modelu celních údajů EU (EUCDM),

    — „příjemce“ v kolonce 8 jednotného správního dokladu,

  — pokud osoba, která vystupuje jako dovozce v okamžiku, kdy jsou relevantní komodity nebo relevantní produkty navrženy v prohlášení k propuštění do celního režimu „propuštění do volného oběhu“, není usazena v EU, považuje se za hospodářský subjekt také první fyzická nebo právnická osoba usazená v Unii, která relevantní produkty dodá na trh, tj. ačkoli není hospodářským subjektem podle definice uvedené v čl. 2 bodě 15 nebo 15a, vztahují se na ni povinnosti hospodářského subjektu podle článku 7. Tento požadavek doplňuje povinnost hospodářského subjektu usazeného mimo Unii a jeho cílem je zajistit, aby v EU byl vždy usazen jeden odpovědný subjekt,

  — pokud je relevantní produkt propuštěn do celního režimu „propuštění do volného oběhu“ a je dodáván přímo konečnému spotřebiteli (např. v případě prodeje online nebo prodeje na dálku), spotřebitel (tj. fyzická osoba, jež jedná za účelem, který nelze považovat za provozování jejího obchodu, živnosti nebo řemesla anebo výkonu jejího povolání) není nikdy hospodářským subjektem podle nařízení EUDR, i když je v celním prohlášení uveden jako „dovozce“. Hospodářským subjektem je osoba, která skutečně dodává výrobek v rámci obchodní činnosti ve smyslu čl. 2 bodu 18 a 19, např. výrobce, prodejce, internetový prodejce nebo poskytovatel služeb kompletního vyřízení objednávek. Další informace o specifikách elektronického obchodování jsou k dispozici v často kladených otázkách.

— U relevantních produktů **dovážených** do EU je definice „hospodářského subjektu“ nezávislá na změně vlastnictví produktu a na dalších smluvních ujednáních.

— V případě uvedení **tuzemského** produktu na trh je hospodářským subjektem obvykle osoba, která danou komoditu nebo produkt vlastní v okamžiku prodeje. To však může záviset na konkrétních okolnostech smluvního ujednání. V případě, že osoba uzavře smlouvu, v níž svého smluvního partnera opravňuje k produkci relevantní komodity, považuje se smluvní partner provádějící produkci za hospodářský subjekt, jestliže se přímo a automaticky stává vlastníkem produktu již v důsledku aktu produkce (např. v důsledku vytěžení stromů nebo při narození telete). Tak tomu není v případě, kdy použitelné vnitrostátní právo nebo smlouva stanoví, že fyzická nebo právnická osoba vlastnické právo převede po produkci na svého smluvního partnera (viz rozsudek C-370/23 ze dne 21. listopadu 2024 ([6])).

— V případě relevantních produktů **vyvážených** z Unie je hospodářským subjektem obvykle osoba, která jedná jako vývozce, když jsou relevantní produkty navrženy v prohlášení k propuštění do celního režimu vývozu. Vývozcem je osoba uvedená v příslušném datovém prvku celního prohlášení, je-li to relevantní:

  — „vývozce“ v datovém prvku 13 01 000 000 (příloha B nařízení v přenesené pravomoci (EU) 2015/2446),

  — datový prvek DE 3/1 v předchozím vydání modelu celních údajů EU (EUCDM),

  — „odesílatel/vývozce“ v kolonce 2 jednotného správního dokladu.

([5]) Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2015/2446 ze dne 28. července 2015, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 952/2013, pokud jde o podrobná pravidla k některým ustanovením celního kodexu Unie (Úř. věst. L 343, 29.12.2015, s. 1ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2015/2446/oj).

([6]) ECLI:EU:C:2024:972.

Poskytovatelé služeb, kteří nabízejí podpůrné logistické nebo technické služby, například zasilatelé, přepravci nebo celní zástupci, kteří nemají vlastnická nebo podobná práva k produktům, s nimiž nakládají, nejsou pro účely nařízení „hospodářskými subjekty“ ani „obchodníky“, jestliže produkty neuvádějí nebo nedodávají na trh nebo je nevyvážejí.

Úloha a povinnosti hospodářských subjektů jsou dále vysvětleny pomocí scénářů obsažených v infografice dodavatelského řetězce podle nařízení EUDR a v často kladených otázkách.

b) **Mikro nebo malý primární hospodářský subjekt**

Podle čl. 2 bodu 15a se **mikro nebo malým primárním hospodářským subjektem** rozumí fyzická osoba nebo mikropodnik či malý podnik ve smyslu čl. 3 odst. 1 a odst. 2 prvního pododstavce směrnice 2013/34/EU, bez ohledu na jeho právní formu, usazený v zemi klasifikované podle článku 29 nařízení EUDR jako země s nízkým rizikem:

i) který přímo uvádí na trh nebo vyváží relevantní produkty,

ii) které tento hospodářský subjekt sám vypěstoval, sklidil, získal nebo odchoval na relevantních pozemcích, nebo pokud jde o skot, v zařízeních umístěných v této zemi,

iii) v rámci obchodní činnosti.

To zahrnuje hospodářské subjekty, které překračují alespoň dvě ze tří hraničních hodnot stanovených v čl. 3 odst. 1 a odst. 2 prvním pododstavci směrnice 2013/34/EU, ale které mohou prokázat, že části jejich bilanční sumy, čistého obratu a průměrného počtu zaměstnanců během účetního období související s relevantními komoditami a relevantními produkty nepřekračují alespoň dvě z těchto tří hraničních hodnot.

Pojem „mikro nebo malý primární hospodářský subjekt“ je podmnožinou definice „hospodářského subjektu“ uvedené v čl. 2 bodu 15. Pro účely těchto pokynů, není-li uvedeno jinak, by měl být jakýkoli odkaz na „hospodářský subjekt“ chápán tak, že zahrnuje „mikro nebo malý primární hospodářský subjekt“.

Úloha a povinnosti mikro nebo malých primárních hospodářských subjektů jsou dále vysvětleny pomocí scénářů obsažených v infografice dodavatelského řetězce podle nařízení EUDR a v často kladených otázkách.

c) **Navazující hospodářský subjekt**

Podle čl. 2 bodu 15b je **navazujícím hospodářským subjektem** fyzická nebo právnická osoba:

— která uvádí na trh nebo vyváží relevantní produkty vyrobené za použití relevantních produktů,

— na něž na všechny se vztahuje prohlášení o náležité péči nebo zjednodušené prohlášení,

— v rámci obchodní činnosti.

Navazujícím hospodářským subjektem je tedy osoba, která uvádí na trh nebo vyváží relevantní produkt, který je vyroben za použití jiných relevantních produktů, na něž na všechny se vztahuje prohlášení o náležité péči nebo zjednodušené prohlášení. Obvykle by to zahrnovalo uvedení relevantního produktu klasifikovaného pod novým kódem HS na trh, který byl vyroben za použití jiných relevantních produktů (např. součástí nebo surovin), na které se již vztahuje prohlášení o náležité péči nebo zjednodušené prohlášení. V případě vývozu je role navazujícího hospodářského subjektu určena vývozem relevantního produktu, na který se dříve vztahovalo prohlášení o náležité péči nebo zjednodušené prohlášení, nebo vývozem relevantního produktu vyrobeného za použití jiných relevantních produktů (např. součástí nebo surovin), na které se dříve vztahovalo prohlášení o náležité péči nebo zjednodušené prohlášení.

Například výrobce čokolády, který nakupuje kakaové boby (kód HS 1801 00, zahrnutý do oblasti působnosti) na trhu Unie a poté vyrábí čokoládové tyčinky (kód HS 1806, zahrnutý do oblasti působnosti) a uvádí je na trh Unie nebo je vyváží, by byl považován za navazující hospodářský subjekt.

Úloha a povinnosti navazujících hospodářských subjektů jsou dále vysvětleny pomocí scénářů obsažených v infografice dodavatelského řetězce podle nařízení EUDR a v často kladených otázkách.

d) **Obchodník**

— Podle čl. 2 bodu 17 je **obchodníkem** každá osoba v dodavatelském řetězci jiná než hospodářský subjekt nebo navazující hospodářský subjekt: která dodává relevantní produkty na trh

— v rámci obchodní činnosti.

Obchodníkem je tedy každá právnická osoba, která nespadá do definice hospodářského subjektu nebo navazujícího hospodářského subjektu (viz výše) a neuvádí, ale pouze dodává produkt na trh, jak je definováno v čl. 2 bodu 18.

Úloha a povinnosti obchodníků jsou dále vysvětleny pomocí scénářů obsažených v infografice dodavatelského řetězce podle nařízení EUDR a v často kladených otázkách.

3. **DATUM POUŽITELNOSTI A ČASOVÝ RÁMEC POUŽITELNOSTI**

Příslušné právní předpisy:

nařízení EUDR – čl. 1 odst. 2 Předmět a oblast působnosti; článek 37 – Zrušení; článek 38 – Vstup v platnost a použitelnost

Nařízení EUDR vstoupilo v platnost dne 29. června 2023. V souladu s nařízením (EU) 2025/2650 ([7]), kterým se mění ustanovení nařízení EUDR týkající se dne použitelnosti, se většina povinností hospodářských subjektů, navazujících hospodářských subjektů a obchodníků, jakož i příslušných orgánů, včetně povinností uvedených v článcích 3 až 13, 16 až 24 a 26, 31 a 32, použije od **30. prosince 2026**.

V případě hospodářských subjektů, které byly do 31. prosince 2024 založeny jako **mikropodniky nebo jako malé podniky** (v souladu s čl. 3 odst. 1 nebo 2 prvním pododstavcem směrnice 2013/34/EU), se povinnosti uvedené v článcích 3 až 13, 16 až 24 a 26, 31 a 32 použijí od **30. června 2027** s výjimkou případů, kdy se jedná o produkty uvedené v příloze nařízení (EU) č. 995/2010, kterým se stanoví povinnosti hospodářských subjektů uvádějících na trh dřevo a dřevařské výrobky ([8]) (nařízení EU o dřevu). To znamená, že mezi vstupem nařízení v platnost (29. června 2023) a začátkem jeho použitelnosti (30. prosince 2026 s odkladem do 30. června 2027 pro malé podniky nebo mikropodniky založené do 31. prosince 2024) existuje **přechodné období**, během něhož jsou hospodářské subjekty a obchodníci, kteří uvádějí nebo dodávají relevantní komodity a produkty na trh Unie nebo je z něj vyvážejí, od hlavních povinností vyplývajících z nařízení EUDR osvobozeni.

Následující pravidla platí pro všechny komodity a související relevantní produkty **s výjimkou dřeva a dřevařských produktů, na které se vztahuje příloha nařízení EU o dřevu** (podrobná vysvětlení jsou k dispozici v často kladených otázkách v oddíle 9):

— Pokud jsou relevantní komodita nebo relevantní produkt uvedeny na trh během přechodného období, které se vztahuje na příslušný hospodářský subjekt, nevztahují se na tento hospodářský subjekt povinnosti uvedené v nařízení EUDR.

— Povinnosti podle nařízení EUDR se navíc nebudou vztahovat na žádný relevantní produkt uvedený nebo dodaný na trh navazujícími hospodářskými subjekty nebo obchodníky po začátku použitelnosti, který je vyroben výhradně z komodit nebo produktů uvedených na trh během přechodného období. To rovněž znamená, že odložený začátek použitelnosti pro **hospodářské subjekty, které jsou malými podniky a mikropodniky** (30. června 2027) bude v případě, že se jich týká uvádění na trh, znamenat osvobození od povinností podle nařízení EUDR i pro navazující hospodářské subjekty a obchodníky na dalších stupních dodavatelského řetězce, kteří obchodují s těmito produkty nebo produkty z nich odvozenými.

— Ve výše popsaných případech bude povinnost hospodářských subjektů omezena na shromáždění dostatečně přesvědčivých a ověřitelných důkazů prokazujících, že relevantní produkt byl původně uveden na trh před (odloženým) začátkem použitelnosti uvedeného nařízení.

— V případě **částí relevantního odvozeného produktu**, které byly vyrobeny společně s jinými relevantními produkty uvedenými na trh od 30. prosince 2026 (nebo v případě mikropodniků nebo malých podniků od 30. června 2027), se na hospodářské subjekty a na navazující hospodářské subjekty, kteří provádějí uvádění na trh, a na obchodníky vztahují standardní povinnosti podle uvedeného nařízení bez ohledu na to, že některé další části případně spadají do přechodného období.

([7]) Úř. věst. L, 2025/2650, 23.12.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2025/2650/oj.
([8]) OJ L 295, 12.11.2010, p. 23, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2010/995/oj.

Podle **čl. 1 odst. 2 nařízení EUDR** se nařízení EUDR nepoužije, pokud byly relevantní produkty **vyrobeny** před 29. červnem 2023. Čas a místo výroby se vztahuje k datu výroby a místu výroby relevantní komodity, což platí jak pro komodity, tak pro odvozené produkty. Ve většině případů je datem výroby okamžik sklizně dané komodity s výjimkou **produktů ze skotu**, u nichž je příslušná doba výroby datem narození skotu.

V níže uvedené tabulce jsou uvedeny právní předpisy použitelné na relevantní produkty spadající do oblasti působnosti nařízení (EU) 2023/1115, s výjimkou dřeva a dřevařských výrobků, na něž se vztahuje příloha nařízení EU o dřevu:

		Datum uvedení relevantní komodity nebo relevantního produktu na trh EU	
Relevantní produkty	Datum produkce relevantní komodity	Před 30. prosincem 2026, případně před 30. červnem 2027 v případě hospodářských subjektů z řad mikropodniků a malých podniků	Od 30. prosince 2026 (včetně) v případě velkých a středních podniků a od 30. června 2027 (včetně) v případě hospodářských subjektů z řad mikropodniků a malých podniků
Produkty ze skotu, kakaa, kávy, palmy olejné, kaučuku a sóji uvedené v příloze I nařízení (EU) 2023/1115	Před 29. červnem 2023	Nařízení (EU) 2023/1115 (EUDR) se nepoužije.	Nařízení (EU) 2023/1115 (EUDR) se nepoužije.
	Od 29. června 2023 (včetně)	Nařízení (EU) 2023/1115 (EUDR) se nepoužije.	**Nařízení (EU) 2023/1115 (EUDR) se použije.**
Výrobky ze dřeva uvedené v příloze I nařízení (EU) 2023/1115 a neuvedené v příloze nařízení (EU) č. 995/2010 (nařízení o dřevu)	Před 29. červnem 2023	Nařízení (EU) 2023/1115 (EUDR) se nepoužije.	Nařízení (EU) 2023/1115 (EUDR) se nepoužije.
	Od 29. června 2023 (včetně)	Nařízení (EU) 2023/1115 (EUDR) se nepoužije.	**Nařízení (EU) 2023/1115 (EUDR) se použije.**

Pro **dřevo a dřevařské výrobky**, na které se vztahuje příloha nařízení EU o dřevu, platí zvláštní pravidla podle čl. 37 odst. 3 nařízení EUDR:

— V případě dřeva a dřevařských výrobků vyprodukovaných (vytěžených) před 29. červnem 2023 a:

  — uvedených na trh před 30. prosincem 2026 musí tyto produkty a z nich odvozené výrobky splňovat pravidla nařízení EU o dřevu; pokud se na odvozené výrobky nevztahuje příloha nařízení EU o dřevu, jsou tyto výrobky osvobozeny od požadavků nařízení EU o dřevu i nařízení EUDR,

  — uvedených na trh od 30. prosince 2026 do 31. prosince 2029: pro produkty platí i nadále pravidla nařízení EU o dřevu, jestliže se na produkty vztahuje příloha nařízení EU o dřevu (viz výše),

  — uvedených na trh od 31. prosince 2029 musí tyto produkty a z nich odvozené výrobky splňovat článek 3 nařízení EUDR.

— V případě dřeva a dřevařských výrobků vyprodukovaných od 29. června 2023 do 30. prosince 2026 a:

  — uvedených na trh před 30. prosincem 2026 musí tyto produkty a z nich odvozené výrobky splňovat pravidla nařízení EU o dřevu; pokud se na odvozené výrobky nevztahuje příloha nařízení EU o dřevu, jsou tyto výrobky osvobozeny od požadavků nařízení EU o dřevu i nařízení EUDR,

  — uvedených na trh od 30. prosince 2026 musí tyto produkty a z nich odvozené výrobky splňovat pravidla nařízení EUDR.

— Dřevo a dřevařské výrobky vyprodukované (vytěžené) od 30. prosince 2026 musí splňovat pravidla nařízení EUDR.

V níže uvedené tabulce jsou uvedeny právní předpisy použitelné na dřevařské výrobky, na něž se vztahuje příloha nařízení (EU) č. 995/2010:

		Datum uvedení relevantní komodity nebo relevantního produktu na trh EU		
Relevantní produkty	Datum výroby	Do 30. prosince 2026	Od 30. prosince 2026 (včetně) do 30. prosince 2029 (včetně)	Od 31. prosince 2029 (včetně)
Dřevo a dřevařské výrobky uvedené v příloze nařízení (EU) č. 995/2010 (nařízení EU o dřevu)	Před 29. červnem 2023	Nařízení (EU) č. 995/2010 (nařízení EU o dřevu)	Nařízení (EU) č. 995/2010 (nařízení EU o dřevu)	**Nařízení (EU) 2023/1115 (EUDR)**
	Od 29. června 2023 (včetně)	Nařízení (EU) č. 995/2010 (nařízení EU o dřevu)	**Nařízení (EU) 2023/1115 (EUDR)**	**Nařízení (EU) 2023/1115 (EUDR)**

Ilustrativní otázka a odpověď: Je pro papírové výrobky, které jsou uvedeny na trh od 30. prosince 2026, ale jsou vyrobeny ze dřeva, které bylo vytěženo a uvedeno na trh mezi 29. červnem 2023 a 30. prosincem 2026, vyžadováno prohlášení o náležité péči nebo zjednodušené prohlášení?

V takových případech musí vytěžené dřevo a výrobky z něj vyrobené splňovat požadavky nařízení EU o dřevu. Prohlášení o náležité péči ani zjednodušené prohlášení pro ně není vyžadováno, neboť tento požadavek se vztahuje na produkty spadající do oblasti působnosti nařízení EUDR.

4. **NÁLEŽITÁ PÉČE**

Příslušné právní předpisy:

nařízení EUDR – čl. 2 bod 26 – Definice; článek 4, 4a a 5 – Povinnosti hospodářských subjektů, navazujících hospodářských subjektů a obchodníků;. článek 8 – Náležitá péče; článek 9 – Požadavky na informace; článek 10 – Posouzení rizik

Podle čl. 4 odst. 1 **všechny** hospodářské subjekty, včetně mikro nebo malých primárních hospodářských subjektů a hospodářských subjektů, které využívají zjednodušené náležité péče podle článku 13, vykonávají před uvedením relevantních produktů na trh nebo před jejich vývozem náležitou péči v souladu s článkem 8 s cílem prokázat soulad relevantních produktů s článkem 3. Za tímto účelem a v souladu s čl. 12 odst. 1 hospodářské subjekty zavedou a průběžně aktualizují rámec postupů a opatření – „systém náležité péče“.

Požadavky na náležitou péči stanovené v článku 8 vyžadují, aby hospodářské subjekty:

— shromažďovaly informace, doklady a případně údaje od každého dodavatele o relevantních produktech, na které se vztahuje nařízení EUDR (uvedených v příloze I) podle článků 8 a 9,

— ověřovaly a analyzovaly tyto informace spolu s dalšími kontextovými informacemi a na jejich základě provedly **posouzení rizik** podle článku 10 a

— přijaly **opatření ke zmírnění rizik** podle článku 11, pokud z posouzení rizik provedeného podle článku 10 nevyplývá, že neexistuje žádné riziko nebo existuje jen zanedbatelné riziko, že relevantní produkty jsou nevyhovující.

Hospodářské subjekty jsou odpovědny za důkladné přezkoumání a analýzu svých vlastních obchodních činností, což vyžaduje shromažďování informací, údajů a dokladů potřebných ke splnění požadavků na informace podle článku 9, jejich analýzu v rámci posouzení rizik (článek 10) a přijetí opatření ke zmírnění rizik (článek 11) podle potřeby, pokud není riziko nesouladu vyhodnoceno jako zanedbatelné.

Všechny hospodářské subjekty, včetně mikro nebo malých primárních hospodářských subjektů a hospodářských subjektů využívajících zjednodušené náležité péče podle článku 13, jsou povinny splnit požadavky na informace stanovené v článku 9.

Hospodářské subjekty, včetně mikro nebo malých primárních hospodářských subjektů, které uvádějí na trh nebo vyvážejí relevantní produkty vyrobené v zemích s nízkým rizikem a které využívají zjednodušené náležité péče v souladu s článkem 13, nemusí plnit povinnosti podle článků 10 a 11, aby dosáhly zanedbatelného rizika, pokud hospodářské subjekty nezískají nebo se nedozvědí informace naznačující, že u relevantního produktu, který hodlají uvést na trh nebo vyvézt, existuje riziko, že s tímto nařízením není v souladu. Podrobnější informace viz písmena c) a e).

a) **Posouzení a zmírnění rizik (články 10 a 11)**

Hospodářské subjekty, které musí provádět posouzení a zmírňování rizik v souladu s články 10 a 11, musí ve svém systému náležité péče v souladu s čl. 10 odst. 2 upřesnit kritéria posouzení rizik, která zvažují ve vztahu k relevantním produktům, jež hodlají uvést na trh Unie nebo z něj vyvézt. Proto musí být kritéria posouzení rizik přizpůsobena relevantním produktům, které hospodářský subjekt hodlá uvádět na trh nebo vyvážet z trhu.

Shromažďování údajů, posouzení rizik a zmírňování rizik musí být ve vztahu příčinné souvislosti a musí odrážet charakteristiky obchodních činností hospodářského subjektu a dodavatelských řetězců relevantních produktů.

V čl. 10 odst. 2 jsou uvedeny další kontextové informace potřebné k posouzení úrovně rizika, jako je například stav lesů v zemi produkce.

Pokud jsou produkty vyrobeny z komodit, které pocházejí z několika zdrojů nebo geolokačních oblastí, je nutné posoudit riziko pro každý zdroj nebo zeměpisnou oblast.

Na základě shromážděných údajů je třeba provést přesně definované úkoly analýzy rizik a určit kategorie rizik a s nimi související nezbytná opatření ke zmírnění rizik. Hospodářské subjekty mohou posoudit úroveň rizika pouze případ od případu, neboť závisí na řadě faktorů.

Posouzení rizik lze provést různými způsoby, ale hospodářský subjekt se musí zabývat kritérii uvedenými v čl. 10 odst. 2 pro každý relevantní produkt. To by mělo zahrnovat následující otázky a úvahy:

— *Kde byl produkt vyroben?*

Jaká je úroveň rizika přiřazená dané zemi produkce nebo jejím částem v souladu s článkem 29 ([9])? Jaká je míra zalesnění a jaká je rozšířenost (míra) znehodnocování lesů nebo odlesňování v zemi produkce nebo v jejích částech? Jak vysoká je rozšířenost (míra) nelegální výroby relevantní komodity v dané zemi / jejích částech?

— *Jaká jsou rizika specifická pro daný produkt?*

Existují značné rozdíly ve způsobu výroby různých relevantních produktů uvedených v příloze I nařízení EUDR, což bude mít dopad na riziko nesouladu. Některé produkty například obsahují suroviny vyrobené ve stovkách různých geolokací nebo jsou při výrobě podrobeny významným chemickým nebo fyzikálním postupům.

— *Je dodavatelský řetězec složitý?*

Objasnění pojmu „složitost dodavatelského řetězce“ viz oddíl 5.

— *Existují náznaky, že se některá ze společností v dodavatelském řetězci podílí na nezákonných praktikách, odlesňování nebo znehodnocování lesů?*

Existuje vyšší riziko, že relevantní komodity nebo produkty zakoupené od společnosti, která je spojována s nezákonnými praktikami, odlesňováním nebo znehodnocováním lesů, budou nevyhovující. Byly vzneseny nějaké opodstatněné obavy ohledně společností v dodavatelském řetězci podle článku 31? Porušily některé společnosti v dodavatelském řetězci příslušné zákony ([10]) a uložil jim stát za porušení těchto zákonů sankce?

([9]) Všimněte si, že pokud nebyla přidělena žádná konkrétní úroveň rizika, považují se země za standardně rizikové.
([10]) Zákony týkající se nezákonnosti, odlesňování a znehodnocování lesů.

— *Jsou dostupné nějaké doplňující informace z režimů certifikace nebo ověřování třetí stranou o dodržování nařízení EUDR společnostmi v dodavatelském řetězci?*

Objasnění úlohy režimů ověřování třetí stranou viz oddíl 10.

— *Byly relevantní produkty vyrobeny v souladu s příslušnými právními předpisy země produkce?*

Příslušné právní předpisy země produkce jsou definovány v čl. 2 bodě 40. Další informace o požadavcích na zákonnost naleznete v části 6.

— *Existují obavy ve vztahu k zemi produkce a původu nebo k jejím částem, jako jsou míra korupce, rozšířenost padělání dokumentů a údajů, nedostatečné prosazování práva, porušování mezinárodního práva v oblasti lidských práv, ozbrojený konflikt nebo rozšířenost sankcí uvalených Radou bezpečnosti OSN nebo Radou Evropské unie?*

Tyto obavy by mohly oslabit spolehlivost některých dokladů prokazujících soulad s použitelnými právními předpisy. Proto by měla být zvážena úroveň korupce v zemi, jakož i ukazatele obchodních rizik a jiné relevantní ukazatele.

— *Poskytl dodavatel všechny doklady prokazující soulad s použitelnými právními předpisy, a jsou tyto doklady neprodleně ověřitelné?*

Pokud jsou všechny relevantní doklady připraveny a jsou k dispozici na žádost hospodářského subjektu, pak je pravděpodobnější, že daný dodavatelský řetězec je dobře zaveden a dodavatel si je vědom požadavků nařízení EUDR.

b) **Zanedbatelné riziko**

Pojem „zanedbatelné riziko“ by měl být chápán v souladu s čl. 2 bodem 26, což znamená, že na základě úplného posouzení informací specifických pro daný produkt a obecných informací podle článku 10 a v případě potřeby i uplatnění vhodných zmírňujících opatření podle článku 11 dané komodity nebo produkty nevykazují *žádný důvod k obavám*, že nejsou v souladu s čl. 3 písm. a) (nezpůsobující odlesňování) nebo b) (byly vyprodukovány zákonným způsobem, v souladu s příslušnými právními předpisy země produkce).

Seznam kritérií pro posouzení rizik uvedený v čl. 10 odst. 2 není vyčerpávající; hospodářské subjekty se mohou rozhodnout použít další kritéria, pokud by to pomohlo určit pravděpodobnost toho, že relevantní komodita nebo produkt byly vyrobeny nezákonně nebo že způsobují odlesňování, nebo pokud by to pomohlo prokázat, že výroba je zákonná nebo že nezpůsobuje odlesňování.

Pokud z tohoto posouzení rizika a zmírňování rizik vyplyne, že některé z kritérií rizika vykazuje nezanedbatelnou úroveň rizika, měl by být produkt považován za produkt s nezanedbatelným rizikem, a proto jej hospodářský subjekt nesmí uvádět na trh Unie nebo jej z něj vyvážet.

c) **Povinnosti mikro nebo malých primárních hospodářských subjektů**

Mikro nebo malé primární hospodářské subjekty jsou hospodářskými subjekty, na které se vztahuje zjednodušený režim povinností podle článku 4a.

Místo povinnosti předkládat prohlášení o náležité péči jsou povinni do informačního systému předkládat pouze jednorázové zjednodušené prohlášení (čl. 4a bod 2). Místo geolokalizace vyžadované podle čl. 9 odst. 1 písm. h) mohou rovněž použít poštovní adresu, pokud jasně odpovídá zeměpisné poloze pozemků nebo v případě skotu poloze příslušného zařízení.

Mikro nebo malé primární hospodářské subjekty mají povinnost vykonávat náležitou péči v souladu s článkem 8 a zavést a průběžně aktualizovat rámec postupů a opatření, aby zajistily, že relevantní produkty, které uvádějí na trh nebo vyvážejí, jsou v souladu s článkem 3, jak vyžaduje čl. 12 odst. 1.

Jelikož však mikro nebo malé primární hospodářské subjekty z definice získávají zdroje výhradně ze zemí s nízkým rizikem, nemusí provádět posouzení rizik a zmírnění rizik vyžadované články 10 a 11, pokud nezískají nebo se nedozvědí relevantní informace, které poukazují na nezanedbatelné riziko, že relevantní produkty jsou nevyhovující (čl. 4 odst. 4 písm. b) a čl. 13 odst. 2).

To znamená, že jejich systém náležité péče by obecně spočíval ve shromažďování informací v souladu s článkem 9.

d) **Povinnosti navazujících hospodářských subjektů a obchodníků**

Příslušné povinnosti pro **navazující hospodářské subjekty a obchodníky** jsou stanoveny v článku 5 nařízení. Navazující hospodářské subjekty a obchodníci musí uvádět či dodávat na trh nebo vyvážet relevantní produkty pouze tehdy, pokud mají informace požadované podle čl. 5 odst. 3, zejména totožnost svých dodavatelů a svých firemních zákazníků a v případě navazujících hospodářských subjektů nebo obchodníků, jejichž dodavatelem je hospodářský subjekt, referenční čísla prohlášení o náležité péči nebo identifikační kód prohlášení vztahující se k těmto produktům. To vyplývá z čl. 4 odst. 7, podle něhož musí hospodářské subjekty sdělit navazujícím hospodářským subjektům a obchodníkům referenční čísla prohlášení o náležité péči nebo případně identifikační kódy prohlášení vztahujících se k těmto relevantním produktům.

Stručně řečeno, navazující hospodářské subjekty a obchodníci nemají povinnost vykonávat náležitou péči, nemusí předkládat prohlášení o náležité péči ani nemusí ověřovat, zda byla vykonána náležitá péče na předchozím stupni dodavatelského řetězce. Musí však shromažďovat a uchovávat informace uvedené v čl. 5 odst. 3 a na požádání je poskytnout příslušným orgánům.

Navazující hospodářské subjekty a obchodníci, kteří nejsou malými a středními podniky, se před uvedením nebo dodáním relevantních produktů na trh nebo jejich vývozem (čl. 5 odst. 2) zaregistrují v informačním systému uvedeném v článku 33.

V případě, že se navazující hospodářské subjekty nebo obchodníci dozvědí relevantní nové informace, včetně opodstatněných obav, musí podle čl. 5 odst. 5 neprodleně uvědomit příslušné orgány členských států, v nichž relevantní produkt uvedli nebo dodali na trh, jakož i další navazující hospodářské subjekty a obchodníky, jimž relevantní produkt dodali. V případě vývozu navazující hospodářské subjekty informují příslušný orgán země produkce.

Navazující hospodářské subjekty a obchodníci, kteří nejsou malými a středními podniky, mají dále povinnost ověřit, že byla vykonána náležitá péče a že v případě odůvodněných obav nebylo zjištěno žádné riziko nebo bylo zjištěno jen zanedbatelné riziko (čl. 5 odst. 6). Pokud ověření neprokáže, že nebylo zjištěno žádné riziko nebo bylo zjištěno pouze zanedbatelné riziko nesouladu, relevantní produkty neuvedou ani nedodají na trh ani je nevyvezou.

e) **Zjednodušená náležitá péče, tj. získávání zdrojů ze zemí s nízkým rizikem**

Hospodářské subjekty, které získávají zdroje ze zemí s nízkým rizikem, jsou povinny provádět náležitou péči v souladu s článkem 8, splnit požadavky na informace podle článku 9 a zavést systém náležité péče v souladu s článkem 12.

V souladu s článkem 13 však **nemusí** plnit povinnosti podle článku 10 a článku 11, pokud se po posouzení:

i) složitosti relevantního dodavatelského řetězce a

ii) rizika obcházení nebo smísení s produkty neznámého původu nebo pocházejícími ze zemí nebo jejich částí zařazených do kategorie „vysoké riziko“ nebo „standardní riziko“

ujistily, že všechny relevantní komodity a produkty, které uvádějí na trh nebo vyvážejí, byly vyrobeny v zemích nebo jejich částech, které byly v souladu s článkem 29 zařazeny do kategorie „nízké riziko“ ([11]).

Pro účely zjednodušené náležité péče podle článku 13 nejsou nutné žádné další kroky k posouzení informací nebo zmírnění rizik, ledaže se v rámci shromažďování informací nebo v rámci samotného posuzování požadovaného podle článku 13 hospodářské subjekty dozvědí relevantní nové informace naznačující, že u relevantního produktu, který hodlají uvést na trh nebo vyvézt, existuje riziko, že s tímto nařízením není v souladu.

Mikro nebo malé primární hospodářské subjekty obecně nemusí provádět posouzení rizik a zmírnění rizik, jelikož jsou z definice hospodářskými subjekty získávajícími zdroje ze zemí s nízkým rizikem, pokud nezískají nebo se nedozvědí relevantní informace, které poukazují na nezanedbatelné riziko, že relevantní produkty jsou nevyhovující.

([11]) Podle čl. 29 odst. 2 předloží Komise prostřednictvím prováděcích aktů seznam zemí nebo jejich částí, které jsou zařazeny do kategorií „nízké riziko“ nebo „vysoké riziko“. Nejnovější verze seznamu zemí je uvedena v prováděcím nařízení Komise (EU) 2025/1093.

f) **Souvislost se směrnicí o náležité péči v oblasti udržitelnosti podniků a nařízením o nucené práci**

Směrnice (EU) 2024/1760 o náležité péči podniků v oblasti udržitelnosti ([12]) (CSDDD) stanoví obecný horizontální rámec pro náležitou péči v oblasti udržitelnosti pro velmi velké společnosti v EU i mimo EU. Nařízení EUDR poskytuje meziodvětvový rámec pro odlesňování, pokud jde o některé aspekty náležité péče u určitých produktů. Směrnice CSDDD a nařízení EUDR mají odlišný rozsah působnosti. Zatímco nařízení EUDR se vztahuje na subjekty, které uvádějí relevantní produkty na trh EU nebo je vyvážejí, směrnice CSDDD se vztahuje na velké společnosti z EU i mimo EU, které přesahují určitou výši obratu a počet zaměstnanců.

Pokud jsou zvláštní pravidla náležité péče podle nařízení EUDR v rozporu s obecnými pravidly směrnice CSDDD, mají ustanovení nařízení EUDR jako *lex specialis* v rozsahu příslušného rozporu přednost před obecnými pravidly směrnice CSDD (*lex generalis*), pokud stanoví rozsáhlejší nebo konkrétnější povinnosti sledující stejné cíle. Toto pravidlo je stanoveno v čl. 1 odst. 3 směrnice CSDDD a řídí se zásadami práva EU, které v takových případech stanoví přednost *lex specialis* před *lex generalis*. Obecné pokyny pro náležitou péči pro společnosti v rámci směrnice CSDDD budou zveřejněny do 26. července 2027. Datum použitelnosti směrnice CSDDD je 26. července 2029.

Nařízení, kterým se na trhu Unie zakazují produkty pocházející z nucené práce ([13]), zakazuje hospodářským subjektům uvádět a dodávat na trh Unie nebo z něj vyvážet produkty pocházející z nucené práce. Jelikož se vztahuje na všechny hospodářské subjekty, vztahuje se i na hospodářské subjekty v oblasti působnosti nařízení EUDR. Ačkoli nařízení o nucené práci neukládá hospodářským subjektům povinnosti náležité péče, postupy náležité péče vyžadované podle jiných právních předpisů EU, jako je směrnice CSDDD nebo nařízení EUDR, mohou pomoci identifikovat, zmírňovat, odstraňovat nebo napravovat rizika nucené práce v činnostech a dodavatelských řetězcích hospodářských subjektů nebo jim předcházet. Pro usnadnění dodržování nařízení o nucené práci vydá Komise pokyny týkající se náležité péče k řešení rizik nucené práce v dodavatelských řetězcích.

5. OBJASNĚNÍ POJMU „SLOŽITOST DODAVATELSKÉHO ŘETĚZCE“

Příslušné právní předpisy:

nařízení EUDR – článek 8 – Náležitá péče; článek 9 – Požadavky na informace; článek 10 – Posouzení rizik; článek 11 – Zmírnění rizik

„Složitost relevantního dodavatelského řetězce“ je výslovně uvedena jako kritérium pro posouzení rizik v čl. 10 odst. 2 písm. i) nařízení EUDR, a proto je relevantní pro posouzení rizik a zmírnění rizika při výkonu náležité péče. Jedná se o jedno z několika kritérií části výkonu náležité péče stanovené v článcích 10 a 11, která se týká posouzení a zmírnění rizik.

Toto kritérium je odůvodněno tím, že vysledování relevantních produktů zpět do země produkce a k pozemkům, kde byly relevantní komodity vyprodukovány, může být obtížnější, pokud je dodavatelský řetězec složitý, a tento faktor je spojován s větším rizikem nesouladu. Nekonzistentnost relevantních informací a údajů a problémy se získáváním potřebných informací v kterémkoli bodě dodavatelského řetězce mohou zvýšit riziko, že se do dodavatelského řetězce dostanou nevyhovující komodity nebo produkty. Hlavním hlediskem je, do jaké míry je možné vysledovat relevantní komodity obsažené v relevantním produktu zpět k pozemkům, na nichž byly vyprodukovány.

Riziko nesouladu se zvýší, pokud složitost dodavatelského řetězce ztěžuje identifikaci informací požadovaných podle čl. 9 odst. 1 a čl. 10 odst. 2 nařízení EUDR. Existence neidentifikovaných kroků v dodavatelském řetězci nebo jakékoli jiné zjištění svědčící o nesouladu může vést k závěru, že příslušné riziko je nezanedbatelné.

([12]) Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1760 ze dne 13. června 2024 o náležité péči podniků v oblasti udržitelnosti a o změně směrnice (EU) 2019/1937 a nařízení (EU) 2023/2859 (Úř. věst. L, 2024/1760, 5.7.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1760/oj), ve znění směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2026/470 ze dne 24. února 2026, kterou se mění směrnice 2006/43/ES, 2013/34/EU, (EU) 2022/2464 a (EU) 2024/1760, pokud jde o některé požadavky na podávání zpráv podniků o udržitelnosti a některé požadavky na náležitou péči podniků v oblasti udržitelnosti (Úř. věst. L, 2026/470, 26.2.2026, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2026/470/oj).

([13]) Nařízení (EU) 2024/3015, kterým se na trhu Unie zakazují produkty pocházející z nucené práce (Úř. věst. L, 2024/3015, 12.12.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/3015/oj).

Složitost dodavatelského řetězce se zvyšuje s počtem zpracovatelů a zprostředkovatelů mezi pozemky v zemi produkce a hospodářským subjektem. Složitost se může zvýšit také v případě, že se k výrobě nového relevantního produktu používá více než jeden relevantní produkt, případně pokud relevantní komodity pocházejí z více zemí produkce. Na druhou stranu je pravděpodobné, že v krátkých dodavatelských řetězcích bude výkon náležité péče jednodušší, a krátký dodavatelský řetězec může být zejména v případě zjednodušené náležité péče podle článku 13 jedním z faktorů, který pomáhá prokázat, že riziko obcházení nařízení je zanedbatelné.

Za účelem posouzení složitosti dodavatelského řetězce mohou hospodářské subjekty použít následující (neúplný) seznam otázek pro relevantní produkty, které mají být uvedeny nebo dodány na trh Unie nebo z něj mají být vyvezeny:

— Nacházelo se v dodavatelském řetězci několik zpracovatelů a/nebo kroků dříve, než byl konkrétní relevantní produkt uveden či dodán na trh Unie nebo z něj vyvezen?

— Obsahuje relevantní produkt relevantní komodity pocházející z několika pozemků a/nebo zemí produkce?

— Jedná se o vysoce zpracovaný produkt (který může sám o sobě obsahovat více jiných relevantních produktů)?

— V případě dřeva:

  — skládá se relevantní produkt z více než jednoho druhu stromu?

  — obchodovalo se s daným dřevem a/nebo dřevařskými produkty ve více než jedné zemi?

  — byly relevantní zpracované produkty dříve, než byly uvedeny či dodány na trh Unie nebo z něj vyvezeny, zpracovány nebo vyrobeny ve třetích zemích?

6. **ZÁKONNOST**

Příslušné právní předpisy:

nařízení EUDR – čl. 2 bod 40 – Definice a čl. 3 písm. b) – Zákaz

Podle článku 3 nařízení EUDR se relevantní komodity a relevantní produkty nesmějí uvádět ani dodávat na trh ani vyvážet, nejsou-li splněny **všechny** tyto podmínky:

a) nezpůsobují odlesňování;

b) **byly vyprodukovány v souladu s příslušnými právními předpisy země produkce** a

c) vztahuje se na ně prohlášení o náležité péči nebo zjednodušené prohlášení.

Relevantní produkty musí **splňovat všechna tři kritéria samostatně a jednotlivě**; v opačném případě se hospodářské subjekty zdrží jejich uvádění nebo dodávání na trh nebo jejich vývozu.

a) **Příslušné právní předpisy země produkce**

Základem pro určení toho, zda byla relevantní komodita vyprodukována nebo relevantní produkt vyroben v souladu s příslušnými právními předpisy země produkce, jsou právní předpisy země, ve které byla komodita nebo v případě produktu komodita obsažená v relevantním produktu vypěstována, sklizena či vytěžena nebo získána či odchována na relevantních pozemcích nebo, v případě skotu, v zařízeních.

Nařízení EUDR je flexibilní v tom, že uvádí řadu oblastí práva, aniž by specifikovalo konkrétní zákony, neboť ty se v jednotlivých zemích liší a mohou podléhat změnám. Příslušnými právními předpisy podle čl. 2 bodu 40 nařízení EUDR jsou však pouze platné právní předpisy **týkající se právního statusu oblasti produkce**. To znamená, že obecně není relevance zákonů pro účely požadavku zákonnosti podle čl. 3 písm. b) nařízení EUDR určována skutečností, že se mohou obecně uplatňovat během procesu produkce komodit nebo se vztahovat na dodavatelské řetězce relevantních produktů a relevantních komodit, ale skutečností, že tyto zákony konkrétně ovlivňují právní status oblasti, v níž byly dané komodity vyprodukovány, nebo na něj mají dopad.

Ustanovení čl. 2 bodu 40 nařízení EUDR musí být navíc vykládáno s přihlédnutím k cílům nařízení EUDR stanoveným v čl. 1 odst. 1 písm. a) a b), což znamená, že právní předpisy jsou příslušné také tehdy, pokud lze jejich obsah přímo spojit se zastavením odlesňování a znehodnocování lesů v kontextu závazku Unie řešit změnu klimatu a ztrátu biologické rozmanitosti.

Ustanovení čl. 2 bodu 40 písm. a) až h) tyto příslušné právní předpisy dále upřesňují. Následující seznam uvádí několik konkrétních příkladů, které slouží pouze pro ilustraci a nelze je považovat za vyčerpávající:

— *Práva k užívání pozemků* včetně právních předpisů týkajících se sklizně, těžby a produkce na dané půdě nebo hospodaření s půdou; jako například:

  — právní předpisy týkající se převodu pozemků, zejména zemědělské půdy nebo lesů,

  — právní předpisy o pronájmu pozemků.

— *Ochrana životního prostředí*. Souvislost s cílem zastavit odlesňování a znehodnocování lesů, snížit emise skleníkových plynů nebo chránit biologickou rozmanitost je přítomna například v:

  — právních předpisech o chráněných oblastech,

  — právních předpisech o ochraně a obnově přírody,

  — právních předpisech o ochraně a zachování volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin a biologické rozmanitosti,

  — právních předpisech o ohrožených druzích,

  — právních předpisech o územním rozvoji.

— *Pravidla týkající se lesů, včetně obhospodařování lesů a ochrany biologické rozmanitosti, pokud přímo souvisejí s těžbou dřeva*, například:

  — právní předpisy o ochraně a zachování lesů a udržitelném obhospodařování lesů,

  — právní předpisy proti odlesňování,

  — těžební práva na dřevo v rámci legálně zveřejněných hranic.

— *Práva třetích stran* včetně práv na užívání a držbu dotčených produkcí relevantních komodit a produktů, a tradiční práva původních obyvatel a místních komunit na užívání půdy; to může zahrnovat např. právo na zatížení pozemku nebo požívací práva.

— *Pracovní práva* a *lidská práva chráněná podle mezinárodního práva*, která se vztahují buď na osoby přítomné v oblasti produkce relevantních komodit v rozsahu relevantním pro nařízení EUDR s ohledem na jeho cíle zakotvené v jeho čl. 1 odst. 1, nebo na osoby s právy k oblasti produkce relevantních komodit nebo produktů, včetně práv původních obyvatel a místních komunit, pokud jsou použitelná nebo se odrážejí v příslušných vnitrostátních právních předpisech; například pozemková práva, práva na území a zdroje, majetková práva, práva v souvislosti se smlouvami, dohodami a jinými konstruktivními ujednáními mezi původními obyvateli a státy.

— *Zásada svobodného, předchozího a informovaného souhlasu, včetně její formulace uvedené v Deklaraci OSN o právech původních obyvatel*. Další pokyny k uplatňování zásady svobodného, předchozího a informovaného souhlasu lze nalézt např. v dokumentu Úřadu vysokého komisaře OSN pro lidská práva, kde je uvedeno, že státy musí mít souhlas jako cíl konzultace dříve, než jsou podniknuty některé z následujících kroků:

  — provádění projektů, které se dotýkají práv původních obyvatel na půdu, území a zdroje, včetně dolování a jiného využívání nebo těžby zdrojů,

  — přesídlení původních obyvatel z jejich půdy nebo území,

  — restituce nebo jiné vhodné odškodnění, pokud došlo ke konfiskaci, zabrání, obsazení nebo poškození půdy bez svobodného, předchozího a informovaného souhlasu původních obyvatel, kteří ji vlastnili.

— *Daňové, protikorupční, obchodní a celní předpisy.*

— Platné právní předpisy týkající se relevantních dodavatelských řetězců, které vstupují na trh Unie nebo jej opouštějí, pokud mají konkrétní souvislost s cíli nařízení, nebo v případě obchodních a celních předpisů, pokud se konkrétně týkají relevantních odvětví zemědělské výroby nebo dřevařství.

Komise plánuje do prosince 2026 zřídit úložiště příslušných právních předpisů, které by umožnilo zemím produkce poskytnout seznam příslušných právních předpisů podle čl. 2 bodu 40. Hospodářské subjekty mohou úložiště využívat jako pomoc při plnění požadavků na informace podle čl. 9 odst. 1 písm. h).

b) **Náležitá péče o zákonnost**

Hospodářské subjekty musí znát právní předpisy platné v jednotlivých zemích, z nichž získávají zdroje, pokud jde o právní status oblasti produkce. Příslušné právní předpisy mohou mimo jiné zahrnovat:

— vnitrostátní a regionální právní předpisy včetně příslušných sekundárních právních předpisů,

— mezinárodní právo včetně vícestranných a dvoustranných smluv a dohod, použitelné ve vnitrostátním právu formou kodifikace a provádění.

Podle čl. 9 odst. 1 písm. h) nařízení EUDR musí být v rámci povinnosti náležité péče shromážděny informace včetně dokladů a údajů, které prokazují soulad s platnými právními předpisy v zemi produkce. Ustanovení odst. 1 písm. h) dále stanoví, že tyto informace musí být přiměřeně přesvědčivé a ověřitelné.

V této souvislosti závisí povaha a rozsah shromažďovaných informací na konkrétním dodavatelském řetězci, oblasti produkce a zemi produkce. Hospodářské subjekty mohou využít níže uvedené široké spektrum důvěryhodných zdrojů informací, které jako celek umožňují učinit odůvodněný závěr, že relevantní komodity byly vyrobeny v souladu s příslušnými právními předpisy země produkce. V souladu s čl. 9 odst. 2 musí hospodářské subjekty na požádání zpřístupnit příslušným orgánům informace, doklady a údaje shromážděné podle tohoto bodu. Pro usnadnění prosazování by hospodářské subjekty měly být schopny vysvětlit přítomnost určitých dokladů a nepřítomnost jiných.

U dodavatelských řetězců, výrobních oblastí a zemí produkce, kde počáteční přezkoumání informací, které má hospodářský subjekt k dispozici, naznačují vyšší riziko nesouladu s čl. 3 písm. b), by mělo být upřednostněno hloubkové shromažďování důkazů. Naproti tomu u dodavatelských řetězců, výrobních oblastí a zemí produkce, kde počáteční přezkoumání dostupných informací naznačuje zanedbatelné riziko nesouladu s čl. 3 písm. b), by se od hospodářských subjektů nemělo vyžadovat hloubkové shromažďování údajů. Nemělo by se po nich například požadovat, aby systematicky shromažďovali komplexní právní dokumentaci ke každému jednotlivému pozemku, aby získávali konkrétní typy dokladů, jako jsou jednotlivé listy vlastnictví pozemků, nebo aby sestavovali vyčerpávající seznam všech potenciálně příslušných právních předpisů, právních dokumentů nebo údajů.

Počáteční informace, které má hospodářský subjekt k dispozici, mohou zahrnovat veřejně dostupné informace a další informace týkající se oblasti produkce nebo relevantního dodavatelského řetězce, které jsou hospodářskému subjektu známy před výkonem náležité péče. V tomto kroku může hospodářský subjekt zohlednit zejména klasifikaci rizika země podle článku 29 nařízení EUDR a případně také informace zveřejněné mezinárodními organizacemi, jako jsou celosvětové ukazatele správy Světové banky, a veřejné zprávy o zemi nebo oblasti produkce nebo relevantních dodavatelských řetězcích souvisejících s produkcí relevantních komodit.

Povinnost shromažďovat doklady nebo jiné informace závisí na různých regulačních režimech jednotlivých zemí. Proto je třeba tuto povinnost chápat tak, že v příslušných případech zahrnuje:

— úřední dokumenty vydané orgány jednotlivých zemí, jako jsou správní povolení, například z úředních registrů a platforem zřízených a spravovaných orgány jednotlivých zemí,

— doklady prokazující smluvní závazky včetně smluv a dohod s původními obyvateli nebo místními komunitami,

— doplňující informace vydané veřejnými a soukromými režimy certifikace nebo jinými režimy ověřování třetí stranou,

— soudní rozhodnutí,

— posouzení dopadů, plány řízení, zprávy o environmentálním auditu.

Patří sem informace týkající se jakéhokoli ujednání, které uděluje právo využívat příslušnou plochu pro účely produkce relevantní komodity. To, zda je zapotřebí vlastnictví pozemku nebo jiný doklad o dohodě, závisí na vnitrostátních právních předpisech. Pokud se podle vnitrostátního práva nevyžaduje vlastnictví pozemku pro produkci zemědělských produktů a obchodování s nimi, nevyžaduje se ani podle nařízení EUDR.

Užitečné mohou být i následující další doklady:

— doklady obsahující zásady a kodexy chování společnosti,

— dobrovolné vlastní prohlášení producentů relevantních komodit, v němž producent prohlašuje, že produkt byl vyroben v souladu s právními předpisy země produkce,

— dohody o sociální odpovědnosti mezi soukromými subjekty a držiteli práv z řad třetích stran,

— konkrétní zprávy o nárocích a sporech v oblasti držby a práv.

Informace včetně dokladů a údajů mohou být shromažďovány v tištěné nebo elektronické podobě.

Je důležité mít na paměti, že informace včetně dokladů a údajů, musí být shromažďovány podle čl. 9 odst. 1 písm. h) nařízení EUDR také pro účely posouzení rizik (článek 10 nařízení EUDR) a neměly by být považovány za samostatný požadavek, pokud produkt nepochází výhradně ze zemí s nízkým rizikem nebo jejich částí. V případě získávání zdrojů výhradně ze zemí s nízkým rizikem nebo jejich částí podle článku 13 nařízení EUDR musí hospodářské subjekty provést následující kroky popisující posouzení rizik pouze v případě, že tyto hospodářské subjekty získají nebo se dozvědí informace poukazující na riziko nesouladu nebo obcházení.

Podle čl. 10 odst. 1 nařízení EUDR musí být shromážděné informace posuzovány jako celek, aby byla zajištěna zpětná sledovatelnost a soulad v celém dodavatelském řetězci. Všechny informace musí být analyzovány a ověřovány, což znamená, že hospodářské subjekty musí být schopny vyhodnotit obsah a spolehlivost shromážděných dokladů a pochopit souvislosti mezi různými informacemi v různých dokladech. Obvykle by měl hospodářský subjekt v rámci posouzení zkontrolovat:

— zda jsou různé doklady v souladu spolu navzájem, jakož i s ostatními dostupnými informacemi,

— co přesně každý doklad prokazuje,

— na jakém systému (např. kontrolních orgánů, nezávislého auditu) je doklad založen,

— spolehlivost a platnost každého dokladu, tj. pravděpodobnost, že byl zfalšován nebo vydán nezákonným způsobem.

Hospodářské subjekty by měly v závislosti na posouzení obecné situace v zemi produkce přijmout vhodná opatření, aby se ujistily, že tyto doklady jsou pravé. V tomto ohledu by měl hospodářský subjekt zohlednit také riziko korupce (např. úplatkářství, tacitní koluze nebo podvodu). Různé zdroje poskytují obecně dostupné informace o úrovni korupce v dané zemi nebo regionu, například index vnímání korupce organizace Transparency International nebo jiné podobné uznávané mezinárodní indexy či relevantní informace ([14]).

V případech, kdy je míra korupce považována za vysokou, může to znamenat, že doklady nelze považovat za spolehlivé a může být vyžadováno další ověření. V takových případech je třeba při kontrole dokladů postupovat obzvlášť opatrně, protože by mohl existovat důvod k pochybnostem o jejich věrohodnosti.

Kromě toho, že by se hospodářské subjekty mohly opírat o uznávané mezinárodní indexy, mohly by kontrolovat seznamy podmínek a zranitelných míst včetně předchozích důkazů o korupčním jednání, které poukazují na vyšší riziko a vyžadují tak vyšší úroveň kontroly. Příkladem takových dodatečných důkazů mohou být systémy ověřování třetí stranou (viz oddíl 10 těchto pokynů), nezávislé nebo interně provedené audity nebo použití technologií / forenzních metod sledujících relevantní produkty, které mohou pomoci odhalit náznaky korupce nebo nesrovnalostí.

([14]) Ohledně použití těchto indexů viz také kapitola 4 oznámení Komise ze dne 12. února 2016, C(2016) 755 final (Pokyny k nařízení EU o dřevu).

Výkon náležité péče ze strany hospodářských subjektů i donucovací činnosti příslušných orgánů mohou být podpořeny analýzou dat a nástroji založenými na umělé inteligenci pro stanovení priorit, kontrolu soudržnosti dokladů a upozornění na možné anomálie. Konečná odpovědnost za dodržování předpisů však zůstává na hospodářských subjektech a příslušných orgánech bez ohledu na použití těchto digitálních nástrojů.

7. **OBLAST PŮSOBNOSTI Z HLEDISKA PRODUKTŮ**

a) **Objasnění – Balicí a obalové materiály**

Příslušné právní předpisy:

nařízení EUDR – článek 2 – Definice; příloha I nařízení EUDR

Příloha I nařízení EUDR stanoví seznam relevantních komodit a relevantních produktů, zařazených do kombinované nomenklatury uvedené v příloze I nařízení Rady (EHS) č. 2658/87 ([15]).

Kód HS 4819 se vztahuje na: *„Kartóny, bedny, krabice, pytle a jiné obaly z papíru, kartónu, lepenky, buničité vaty nebo pásů z plstěných buničinových vláken; krabicové pořadače, dopisové přihrádky a podobné výrobky z papíru, kartónu nebo lepenky, používané v kancelářích, obchodech a podobně.“*

— Jsou-li jakékoli z výše uvedených výrobků uváděny na trh nebo vyváženy jako produkty samy o sobě, a nikoli použity jako obaly pro jiný produkt, nařízení se na ně *vztahuje*, a proto pro ně platí požadavky uvedené v nařízení EUDR.

— Jsou-li obalové materiály nebo schránky klasifikované pod kódem HS 4819 použity na „podporu, ochranu nebo převoz“ jiného produktu, nařízení se na ně *nevztahuje*.

Kód HS 4415 se vztahuje na: *„Bedny, krabice, laťové bedny, bubny a podobné dřevěné obaly; dřevěné kabelové bubny; jednoduché palety, skříňové palety a jiné nakládací plošiny ze dřeva; nástavce palet ze dřeva.“*

— Jsou-li jakékoli z výše uvedených výrobků uváděny na trh nebo vyváženy jako produkty samy o sobě, nařízení se na ně *vztahuje*, a proto pro ně platí požadavky uvedené v nařízení EUDR.

— Na předměty označené kódem 4415, které jsou používány *výhradně* jako obalové materiály nebo schránky na podporu, ochranu nebo převoz jiného produktu umístěného na trhu, se nařízení EUDR *nevztahuje*.

Stejná hlediska týkající se obalových materiálů platí pro kódy HS 4401, 4405 a 4416.

V rámci těchto kategorií se dále rozlišuje mezi jednorázovými obalovými materiály a schránkami na jedné straně a obalovým materiály a schránkami, které se hodí k opakovanému použití na straně druhé:

— Na jednorázové obalové materiály a schránky, které se používají výhradně k podpoře, ochraně nebo převozu jiného produktu dodávaného na trh nebo z něj vyváženého a jsou předkládány s tímto produktem, se nařízení EUDR nevztahuje, pokud jsou použity k tomuto účelu.

— Na obalové materiály a schránky, které se hodí k opakovanému použití a které se používají výhradně k podpoře, ochraně nebo převozu jiného produktu dodaného na trh nebo z něj vyváženého a jsou předkládány s tímto produktem, se nařízení EUDR nevztahuje od okamžiku, kdy jsou k tomuto účelu používány a dále. Například na palety by se nařízení EUDR nevztahovalo, pokud by byly znovu dodány na trh nebo vyvezeny poté, co byly použity k podpoře, ochraně nebo převozu jiného produktu.

([15]) Nařízení Rady (EHS) č. 2658/87 ze dne 23. července 1987 o celní a statistické nomenklatuře a o společném celním sazebníku (Úř. věst. L 256, 7.9.1987, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1987/2658/oj).

Je třeba dále rozlišovat mezi obaly, které dávají produktu jeho „podstatný charakter“, a obaly, které jsou vytvarovány a uzpůsobeny pro konkrétní produkt, avšak nejsou nedílnou součástí samotného produktu. Všeobecné pravidlo 5 pro výklad kombinované nomenklatury ([16]) stanovené nařízením (EHS) č. 2658/87 tyto rozdíly objasňuje a níže jsou uvedeny příklady. Schránky s „podstatným charakterem“ mají přiřazen vlastní kód HS a zařazují se nezávisle na výrobku, který je do nich vložen, a spadají do oblasti působnosti nařízení; naproti tomu schránky speciálně tvarované nebo uzpůsobené pro vložení určitého výrobku mají přiřazen kód HS výrobku, který je do nich vložen, jsou-li vhodné k dlouhodobému používání, předkládané s výrobky, pro něž jsou určeny, a jsou-li s nimi obvykle prodávány, a nespadají do oblasti působnosti nařízení (všeobecné pravidlo 5 a)). Běžné obaly, jako jsou obalové materiály a obalové schránky ([7]), v nichž je zabaleno předkládané zboží, se zařazují s tímto zbožím, jsou-li pro balení tohoto zboží obvykle používány, a do oblasti působnosti nařízení tudíž nespadají (všeobecné pravidlo 5 b)). Papír nebo jiné balicí materiály by měly být považovány za nedílnou součást výrobku, je-li jejich účelem jeho ochrana, převoz nebo přeprava.

Tyto dodatečné rozdíly však budou pravděpodobně důležité pouze pro malou část zboží, na které se vztahuje nařízení.

Souhrnně se tedy nařízení vztahuje na:

— obalové materiály nebo obalové schránky uváděné nebo dodávané na trh nebo vyvážené jako samostatné produkty,

— schránky, které dávají produktu jeho podstatný charakter.

Nařízení se nevztahuje na:

— jednorázové obalové materiály a schránky, které jsou předkládané se zbožím a používají se výhradně k podpoře, ochraně nebo převozu jiného produktu,

— obalové materiály a schránky, které se hodí k opakovanému použití, jsou předkládány se zbožím a používají se výhradně k podpoře, ochraně nebo převozu jiného produktu, a to od okamžiku, kdy jsou k tomuto účelu používány a dále.

b) **Objasnění – Odpady a zpětně získané a recyklované produkty**

Příslušné právní předpisy:

nařízení EUDR – 40. bod odůvodnění; příloha I nařízení EUDR; směrnice 2008/98/ES – čl. 3 odst. 1

Hospodářské subjekty, navazující hospodářské subjekty a obchodníci mohou při své hospodářské činnosti nakládat s použitými produkty, které dokončily svůj životní cyklus a které by jinak byly zlikvidovány jako odpad. Odpadem se rozumí látka nebo předmět, kterých se držitel zbavuje nebo má v úmyslu se zbavit nebo se od něho požaduje, aby se jich zbavil (směrnice 2008/98/ES, čl. 3 odst. 1). Tyto produkty jsou z oblasti působnosti nařízení EUDR vyloučeny. To znamená, že tyto hospodářské subjekty, navazující hospodářské subjekty a obchodníci jsou v těchto případech zproštěni povinností vyplývajících z nařízení EUDR.

Tato výjimka se vztahuje na zboží vyrobené výhradně z materiálu, který již dokončil svůj životní cyklus a který by byl jinak zlikvidován jako odpad (např. dřevo získané z demontovaných budov nebo zboží vyrobené z kávových plev).

Tato výjimka se **nevztahuje** na vedlejší produkty výrobního procesu, který zahrnuje materiál, jenž není odpadem ve smyslu toho, že by se jednalo o látku nebo předmět, který držitel likviduje nebo má v úmyslu či je povinen ho zlikvidovat.

Následující otázky a odpovědi objasňují praktické případy použití:

Otázka 1: Vztahuje se nařízení na dřevěné štěpky a piliny vyrobené jako vedlejší produkty pilařské výroby?

Ano, ty spadají pod kód HS 4401, na který se vztahuje nařízení EUDR. Důvodem je, že dřevěné štěpky a piliny lze použít jako palivové dřevo, a tudíž dosud nedokončily svůj životní cyklus. Výjimkou jsou dřevěné štěpky/piliny použité výhradně jako balicí materiál na podporu, ochranu nebo převoz jiného produktu.

([16]) Vysvětlivky ke kombinované nomenklatuře Evropské unie (Úř. věst. C 119, 29.3.2019, s. 1).

Otázka 2: Vztahuje se nařízení na nábytek vyrobený ze dřeva získaného z demolice domů?

Ne, pokud jsou tyto produkty vyrobeny výhradně z materiálu, který dokončil svůj životní cyklus a který by byl jinak zlikvidován jako odpad, nařízení se na ně nevztahuje. Pokud však tyto produkty obsahují jakékoliv množství nerecyklovaného materiálu, nařízení se vztahuje na tuto danou část.

Otázka 3: Vztahuje se nařízení na produkty z recyklovaného nebo zpětně získaného materiálu?

Ne, pokud jsou relevantní produkty vyrobeny výhradně z recyklovaného materiálu, nařízení EUDR se na ně nevztahuje. Pokud však relevantní produkty obsahují jakékoli množství materiálu, který nepochází z recyklace nebo zpětného získání, na toto množství se nařízení vztahuje; příkladem mohou být primární (panenská) buničina použitá při výrobě papíru a dřevo použité k opravě palet.

Otázka 4: Vztahuje se nařízení na palivové pelety vyrobené z prázdných trsů plodů nebo skořápek palmových jader?

Ano, jestliže se prázdné trsy plodů a skořápky palmových jader, a to i ve formě pelet, zařadí jako pevné zbytkové vedlejší produkty procesu extrakce palmového oleje, jsou z nich vyrobené palivové pelety zahrnuty v kódu HS 2306 60 v příloze I nařízení EUDR. Nařízení se na palivové pelety nevztahuje, jsou-li vyrobeny výhradně z materiálů zařazených jako odpad.

Otázka 5: Vztahuje se nařízení na použitou kávovou sedlinu určenou k použití v toaletních přípravcích nebo hnojivech?

Ne, pokud se jedná například o odpad z kavárny, který by byl jinak zlikvidován.

Otázka 6: Vztahuje se nařízení na pláště nebo kostry protektorovaných pneumatik?

Použité pláště a kostry pneumatik, obecně používané k protektorování pneumatik, do oblasti působnosti nařízení nespadají, zatímco protektorované pneumatiky spadají do oblasti působnosti pouze v případě nového kaučukového běhounu naneseného na pláště a kostry.

Otázka 7: Vztahuje se nařízení EUDR na relevantní produkty v případě, že jsou vyrobeny z nerelevantních komodit?

Nařízení se nevztahuje na produkty, které jsou vyrobeny z nerelevantních komodit, i když tyto produkty mají stejný kód kombinované nomenklatury jako relevantní produkty vyrobené z relevantních komodit. Nařízení se vztahuje pouze na relevantní produkty vyrobené z relevantních komodit.

Například:

i) hovězí dobytek rodu *Bos* a jeho podrody: *Bos, Bibos, Novibos a Poephagus* spadající do položek HS 0102 21 a 0102 29 spadá do působnosti nařízení EUDR, ale na *buvoly (rod Syncerus)* nebo *bizony (rod Bison)* nebo jakýkoli jiný živý skot se nařízení EUDR nevztahuje,

ii) palmový olej z olejnic *Elaeis* spp. (včetně druhu *Elaeis guineensis*) do oblasti působnosti nařízení EUDR spadá, ovšem babassuový olej z rodu *Attalea spp. (včetně druhu Attalea speciosa)* a jiné rostlinné oleje z jiných druhů palem do jeho oblasti působnosti nespadají,

iii) kaučuk z kaučukovníku *Hevea brasiliensis* do oblasti působnosti nařízení EUDR spadá, ale balata, gutaperča, guajal, čikl a podobné přírodní gumy vyráběné z jiných biologických druhů do jeho oblasti působnosti nespadají a nespadají do ní ani produkty ze syntetického kaučuku,

iv) výrobky ze dřeva do oblasti působnosti nařízení EUDR spadají, avšak výrobky ze španělského rákosu (rotang), bambusu a jiných materiálů dřevité povahy do jeho oblasti působnosti nespadají.

8. **PRAVIDELNÉ UDRŽOVÁNÍ SYSTÉMU NÁLEŽITÉ PÉČE**

Příslušné právní předpisy:

nařízení EUDR – článek 12 – Zavedení a udržování systémů náležité péče, podávání zpráv a vedení záznamů

Hospodářské subjekty, včetně mikro nebo malých primárních hospodářských subjektů, musí za účelem výkonu náležité péče v souladu s článkem 8 zavést a průběžně aktualizovat rámec postupů pro dokumentaci, analýzu, ověřování a podávání zpráv (dále jen „systém náležité péče“). Cílem náležité péče podle nařízení EUDR je dosáhnout požadovaného výsledku prokázáním konzistentních postupů v podnikatelské činnosti. Je důležité, aby hospodářský subjekt v souladu s čl. 12 odst. 2 **svůj systém náležité péče nejméně jednou ročně přezkoumal**, aby se ujistil, že odpovědné osoby dodržují postupy, které se na ně vztahují, že zavedené procesy jsou účinné a že je dosahováno požadovaných výsledků. Hospodářské subjekty by rovněž měly systém náležité péče aktualizovat, pokud se během přezkumu nebo kdykoli jindy dozvědí o novém vývoji, který by mohl ovlivnit cíle systému náležité péče, například účinnost a komplexnost kroků nebo postupů v rámci tohoto systému. Veškeré aktualizace systému náležité péče musí být zaznamenány a záznamy musí být uchovávány po dobu 5 let.

Přezkum může provádět osoba v rámci organizace hospodářského subjektu (která by měla být nezávislá na osobách provádějících dotčené postupy), nebo externí subjekt. Přezkum by měl určit slabá místa a nedostatky a vedoucí pracovníci hospodářského subjektu by měli stanovit lhůty pro jejich řešení.

V případě systému náležité péče v oblasti relevantních produktů by přezkum měl například zkontrolovat, zda existují dokladované postupy:

— shromažďování a zaznamenávání informací, údajů a dokladů potřebných k prokázání souladu,

— posouzení rizika, že relevantní produkt nebo jakákoli složka relevantního produktu obsahuje relevantní produkty nebo relevantní komodity, které způsobují odlesňování nebo nebyly vyrobeny v souladu s příslušnými právními předpisy země produkce,

— pro popis navrhovaných opatření přijímaných podle úrovně rizika.

Přezkum by měl rovněž zkontrolovat, zda osoby, které jsou odpovědné za provádění jednotlivých kroků v rámci postupů, každému tomuto kroku rozumějí a provádějí jej a že existují odpovídající kontroly, které zajistí, že tyto postupy jsou v praxi účinné (tj. že zjistí relevantní produkty, které představují nezanedbatelné riziko nesouladu, a toto zjištění vede k jejich vyloučení). Osvědčené postupy doporučují, aby byly pro účely doložení tohoto přezkumu zdokumentovány kroky, které byly při přezkumu provedeny, a výsledky přezkumu.

9. **SMĚSNÉ PRODUKTY**

Příslušné právní předpisy:

nařízení EUDR – článek 4 – Povinnosti hospodářských subjektů článek 9 – Požadavky na informace; článek 33 – Informační systém

Hospodářské subjekty, navazující hospodářské subjekty a obchodníci mohou obchodovat s relevantními produkty uvedenými v příloze I nařízení EUDR, které obsahují jiné relevantní produkty nebo relevantní komodity nebo jsou z nich částečně vyrobeny. V praxi se někdy označují jako „směsné produkty“, ačkoli tento právní termín se v nařízení EUDR nepoužívá.

Nařízení EUDR stanoví pravidla, která mají zajistit, aby relevantní komodity a relevantní produkty, které jsou obsaženy v relevantních produktech nebo z nichž jsou relevantní produkty vyrobeny, byly řádně identifikovány v průběhu náležité péče prováděné hospodářským subjektem podle článku 8. To je nezbytné k zajištění souladu všech relevantních produktů s tímto nařízením.

Hospodářské subjekty musí splnit požadavky na informace uvedené v článku 9 v rámci náležité péče o relevantní produkty, které uvádějí na trh nebo vyvážejí z trhu. V některých případech může být složité určit biologické druhy, původ a geolokalizaci relevantních komodit obsažených v relevantních produktech, zejména u rekonstituovaných produktů (jako je papír, dřevovláknité a dřevotřískové desky), nebo vysoce zpracovaných produktů (jako jsou potravinové přípravky obsahující kakao), ale tyto informace jsou vyžadovány pro to, aby mohly být tyto produkty uvedeny na trh nebo vyvezeny. Další informace naleznete v infografice dodavatelského řetězce podle nařízení EUDR.

Navíc platí, že pokud hospodářský subjekt uvádí na trh Unie nebo vyváží relevantní produkty a tyto produkty obsahují jiné relevantní produkty (uvedené v příloze I nařízení EUDR), které předtím nebyly předmětem náležité péče, nebo jsou z takových produktů vyrobeny, musí hospodářský subjekt u těchto částí relevantního produktu vykonat náležitou péči.

Směsné produkty mohou obsahovat více relevantních produktů v rámci různých komodit. Například čokoládová tyčinka [HS 1806] může zahrnovat odvozené produkty z kakaa (kakaový prášek [HS 1805] a kakaové máslo [HS 1804]) a z palmy olejné (palmový olej [HS 1511]). V takových případech bude hospodářský subjekt, který produkt uvádí na trh EU nebo jej z něj vyváží, povinen vykonat náležitou péči pouze u relevantních produktů uvedených v rámci komodity považované za relevantní v příloze I nařízení EUDR. Například u čokoládových tyčinek [HS 1806] je relevantní komoditou, která je s ní spojena, kakao. To znamená, že povinnost náležité péče a požadavky na informace se vztahují pouze na relevantní produkty uvedené v pravém sloupci přílohy I pod relevantní komoditou, kterou čokoládová tyčinka obsahuje nebo která byla k výrobě tyčinky použita, což je v tomto případě kakaový prášek a kakaové máslo pod komoditou „kakao“.

Požadavky na informace

V rámci náležité péče podle článku 8 musí hospodářské subjekty při popisu svých relevantních produktů v souladu s požadavky na informace podle článku 9 uvést relevantní komodity nebo relevantní produkty, které jejich relevantní produkty obsahují nebo které se používají k výrobě těchto produktů.

To znamená, že hospodářské subjekty musí shromažďovat informace o přítomnosti relevantní komodity v rámci relevantních produktů, které uvádějí na trh nebo vyvážejí. Tyto informace zahrnují geolokalizaci pozemků, nebo případně v případě mikro nebo malých primárních hospodářských subjektů poštovní adresu odpovídající zeměpisné poloze dotčených pozemků nebo zařízení, kde byla vyprodukována relevantní komodita, která je v relevantních produktech obsažena nebo která byla použita k jejich výrobě, spolu s dalšími informacemi uvedenými v čl. 9 odst. 1. Podle článku 9 musí hospodářský subjekt za účelem splnění požadavků na informace o geolokalizaci u svých relevantních produktů uvést:

— geolokalizaci (nebo případně v případě mikro nebo malých primárních hospodářských subjektů poštovní adresu) všech pozemků, kde byla vyprodukována relevantní komodita, která je v relevantních produktech obsažena nebo která byla použita k jejich výrobě, *a*

— datum nebo časové rozmezí produkce.

Pokud relevantní produkt obsahuje relevantní komoditu vyprodukovanou na různých pozemcích nebo byl z takové relevantní komodity vyroben, je třeba uvést geolokalizaci nebo případně v případě mikro nebo malých primárních hospodářských subjektů poštovní adresu všech jednotlivých pozemků. U relevantních produktů, které obsahují skot nebo byly vyrobeny ze skotu, se podle čl. 2 bodu 29 požadavek na geolokalizaci nebo na poštovní adresu v případě mikro nebo malých primárních hospodářských subjektů vztahuje na všechny prostory nebo objekty spojené s chovem skotu, včetně místa narození a případně zemědělských podniků, kde byl skot chován – v případě venkovního chovu jakékoli prostředí nebo místo, kde jsou dočasně nebo trvale chována hospodářská zvířata, až do doby porážky.

Pokud dojde k odlesnění nebo znehodnocení lesů na kterémkoli z pozemků identifikovaných pro kterýkoli z relevantních produktů v rámci relevantního produktu, který je „směsným produktem“, pak tento produkt nemůže být uváděn nebo dodáván na trh ani vyvážen (čl. 9 odst. 1 písm. d)).

U relevantních produktů, které obsahují dřevo nebo byly vyrobeny ze dřeva, článek 9 navíc vyžaduje uvedení obecného názvu a úplného vědeckého názvu všech biologických druhů. Uvedené ustanovení se týká všech relevantních produktů uvedených v příloze I pod komoditou „dřevo“. U vysoce zpracovaných směsných produktů, jako jsou třískové desky nebo papír, může být v některých případech složité identifikovat všechny biologické druhy v rámci každé relevantní složky. Jsou-li však druhy např. dřeviny, z nichž byl produkt vyroben, různé, bude hospodářský subjekt muset poskytnout seznam všech druhů dřevin, které mohly být použity k výrobě dřevařského produktu. Tyto druhy by měly být uvedeny v souladu s mezinárodně uznávanou nomenklaturou dřeva (např. DIN EN 13556 ze dne 1. října 2003 „Obchodní názvy dřeva používaného v Evropě“).

10. **ÚLOHA CERTIFIKACÍ A REŽIMŮ OVĚŘOVÁNÍ TŘETÍ STRANOU PŘI POSUZOVÁNÍ A ZMÍRŇOVÁNÍ RIZIK**

Příslušné právní předpisy:

nařízení EUDR – 52. bod odůvodnění; čl. 10 odst. 2 písm. n) – Posouzení rizik

Certifikace a režimy ověřování třetí stranou se často používají ke splnění specifických požadavků zákazníků na relevantní komodity a relevantní produkty. To může zahrnovat normu, která popisuje postupy, jež musí být zavedeny při výrobě certifikovaných komodit, a která zahrnuje zásady, kritéria a ukazatele; požadavky na kontrolu souladu s normou a udělování certifikátů; a samostatnou certifikaci spotřebitelského řetězce, která v celém dodavatelském řetězci poskytuje záruku toho, že daný produkt obsahuje pouze certifikovaný materiál nebo materiál ověřený třetí stranou od identifikovaných a certifikovaných nebo třetí stranou ověřených výrobců (případně v některých případech určité procento takového materiálu).

Nařízení EUDR uznává, že režimy certifikace a jiné režimy ověřování třetí stranou mohou poskytnout užitečné informace o souladu s uvedeným nařízením při posuzování rizik podle článku 10 tím, že podpoří důkaz, že dané produkty jsou legální a nezpůsobují odlesňování. Podmínkou je, že tyto informace splňují příslušné požadavky stanovené v článku 9, jak je uvedeno v čl. 10 odst. 2 písm. n).

Certifikace a režimy ověřování třetí stranou totiž provozuje organizace, která není účastníkem výroby ani dodavatelského řetězce ve vztahu k dané relevantní komoditě. Kromě toho se některé z těchto režimů často používají k ověření, zda jsou dodržovány určité normy nebo pravidla, ale nemusí nutně jít tak daleko, že by prováděly certifikaci samotného produktu.

Tyto pokyny jsou určeny především zúčastněným stranám, které zvažují využití certifikace nebo režimů ověřování třetí stranou, vzhledem k jejich potenciální přidané hodnotě spočívající v poskytování doplňujících informací, například o geolokačních souřadnicích, a v podpoře posuzování rizik, které provádějí hospodářské subjekty v rámci náležité péče s cílem zjistit, zda jsou relevantní produkty legální a nezpůsobují odlesňování. Nařízení EUDR neukládá povinnost: 1) hospodářským subjektům, aby takové režimy využívaly, 2) výrobcům, aby se k nim přihlašovali, ani 3) zemím produkce, aby takové režimy vyvíjely. Využívání režimů ověřování třetí stranou není zákonným požadavkem, ale dobrovolným rozhodnutím daného hospodářského subjektu. Pokud se hospodářské subjekty rozhodnou tyto režimy využít, mají jim tyto pokyny pomoci posoudit, do jaké míry mohou tyto režimy podpořit splnění požadavků nařízení EUDR.

Režimy certifikace a režimy ověřování třetí stranou mohou hrát důležitou roli při podpoře udržitelných zemědělských a lesnických postupů a odpovědného získávání zdrojů, při podpoře transparentnosti dodavatelského řetězce a při usnadňování souladu. Upozorňujeme, že systémy vlastních prohlášení, které se nespoléhají na postupy ověřování třetí stranou, nespadají do oblasti působnosti těchto pokynů a jsou ze své podstaty méně spolehlivé z důvodu nedostatečné nezávislosti a nestrannosti.

Tyto pokyny jsou důležité rovněž pro příslušné vnitrostátní orgány, neboť zdůrazňují, že ačkoli tyto režimy lze použít v postupu posuzování rizik podle článku 10, nemohou nahradit odpovědnost hospodářského subjektu, pokud jde o náležitou péči podle článku 8. To znamená, že použití těchto režimů neznamená tzv. „zelený pruh“, protože daný hospodářský subjekt je i nadále stále povinen vykonávat náležitou péči a pokud nesplní požadavky nařízení EUDR na náležitou péči, nese za to odpovědnost.

Tyto režimy jsou velmi rozmanité, pokud jde o jejich rozsah, cíle, strukturu a metody fungování. Jeden z důležitých rozdílů spočívá v tom, 1) zda se spoléhají na postup ověřování třetí stranou, což je zařazuje do režimů certifikace a režimů ověřování třetí stranou na jedné straně, a 2) na režimy vlastního prohlášení na straně druhé. Posledně uvedené režimy nespadají do oblasti působnosti těchto pokynů a jsou ze své podstaty méně spolehlivé, protože nejsou nezávislé a nestranné.

a) **Úloha certifikací a režimů ověřování třetí stranou**

Při zvažování, zda v rámci postupu posuzování rizik podle článku 10 využít informace poskytnuté režimem certifikace nebo režimem ověřování třetí stranou jako podpůrný důkaz, že daný produkt je legální a že nezpůsobuje odlesňování, by měl hospodářský subjekt nejprve určit, zda jsou normy daného režimu v souladu s relevantními ustanoveními nařízení EUDR. V této souvislosti je třeba zdůraznit, že hospodářské subjekty mohou rovněž využívat režimy ověřování třetí stranou nebo režimy certifikace pro splnění pouze některých požadavků nařízení.

Režimy certifikace a ověřování třetí stranou obecně vyžadují, aby organizace třetích stran byly schopny prokázat svou odbornou způsobilost k provádění posouzení, a to prostřednictvím procesu akreditace, který stanoví normy pro dovednosti auditorů a pro systémy, kterými se certifikační organizace musí řídit. Certifikované nebo ověřené produkty jsou obvykle označeny štítkem s názvem a typem certifikační nebo ověřující organizace a s požadavky na proces auditu. Daný režim může rovněž vyžadovat, aby partneři tyto informace uváděli ve formálních dokladech doprovázejících danou zásilku. Tyto organizace mohou obvykle poskytnout informace o rozsahu certifikace a o způsobu, kterým byla uplatněna v zemi produkce relevantních produktů včetně podrobností o povaze a četnosti auditů na místě.

Režimy certifikace a ověřování třetí stranou lze posuzovat podle tří hlavních prvků: 1) „příslušné normy“, tj. provozní požadavky, rozsah, postupy, politiky pro společnosti, které tyto režimy dodržují, 2) „provádění podle režimů“, tj. rozsah, v jakém jsou tyto normy prováděny, včetně zavedení nezbytných opatření k zajištění souladu i prostřednictvím auditů, a 3) „prvky řízení“ / posouzení důvěryhodnosti těchto režimů, jako je například transparentnost, procesy zajišťování, dohled atd. Hospodářský subjekt by měl tyto informace pravidelně přehodnocovat, zejména s ohledem na požadavky nařízení EUDR.

Pokud jde o požadavky nařízení EUDR, pokud jsou relevantní pro informace poskytované režimem certifikace nebo ověřování třetí stranou, měly by hospodářské subjekty v rámci 1) „relevantních norem“ prověřit následující aspekty režimů certifikace nebo ověřování třetí stranou:

— platnost, pravost a relevanci rozsahu certifikace nebo ověření třetí stranou (např. zda se vztahuje na relevantní komodity a produkty regulované podle nařízení EUDR),

— začlenění a dodržování relevantních právních požadavků, jako je sladění s definicí „nezpůsobující odlesňování“ a rozhodný den 31. prosince 2020, jak je stanoveno v článcích 2 a 3 nařízení EUDR,

— posouzení rizika nesouladu s požadavky na zákonnost a na to, aby relevantní produkt nezpůsoboval odlesňování,

— zpětnou sledovatelnost relevantních produktů až k danému pozemku, a to i prostřednictvím geolokalizace,

— možnost mísit materiál známého a neznámého původu v rámci modelu spotřebitelského řetězce (což je podle nařízení EUDR nepřípustné) ([17]). Relevantní produkt s certifikací spotřebitelského řetězce může rovněž obsahovat směs certifikovaného a necertifikovaného materiálu z různých zdrojů, u něhož je třeba získat informace o tom, zda byly provedeny kontroly necertifikované části a zda tyto kontroly poskytují odpovídající důkaz o souladu s požadavky nařízení EUDR. Pro tento relevantní produkt proto musí být proveden postup náležité péče v plném rozsahu,

— možnost použít hmotnostní bilanci v případech, kdy jsou vyhovující produkty smíchány s produkty neznámého původu (což je podle nařízení EUDR nepřípustné) ([18]),

— schopnost systému poskytnout požadované informace spolu s důkazy, které jsou „přiměřeně přesvědčivé a ověřitelné“, jak je stanoveno v článku 9.

Zadruhé, v bodě 2) „provádění prostřednictvím režimů“ by hospodářské subjekty měly zvážit:

— přístupnost informací týkajících se řízení daného režimu, zapojení zúčastněných stran do tohoto režimu a shrnutí auditů,

([17]) Některé systémy umožňují certifikaci, pokud určité procento relevantního produktu, obvykle uvedené na etiketě, splňuje v plném rozsahu certifikační normu. V takových případech je důležité, aby hospodářský subjekt získal informace o tom, zda byly provedeny kontroly necertifikované části a zda poskytují odpovídající důkazy o souladu s geolokací a prvkem nezpůsobujícím odlesňování i pro necertifikovanou část.

([18]) Některé systémy umožňují certifikaci, pokud jsou používány řetězce dohledu založené na systému hmotnostní bilance. Takové smíšené produkty však nejsou v souladu s nařízením EUDR. V rámci nařízení EUDR jsou povoleny pouze produkty, které jsou plně v souladu s výše uvedenými prvky, s výjimkou smíšených produktů založených na určitých procentech nebo řetězců dohledu založených na systému hmotnostní bilance.

— bezplatnou a veřejně přístupnou databázi o držitelích certifikace, jejich rozsahu působnosti, dále pak doby platnosti, datu pozastavení nebo ukončení statusu certifikace a souvisejících zprávách o auditu,

— transparentní pravidelné, namátkové a nezávislé kontroly (a to i prostřednictvím auditů) souladu režimu certifikace nebo ověřování třetí stranou s vlastními normami, pravidly a postupy,

— kontrolu množství a původu certifikovaných materiálů v celém dodavatelském řetězci, včetně použití například anatomické, chemické analýzy nebo analýzy DNA k ověření informací o produktu nebo zpětné sledovatelnosti dodavatelského řetězce,

— účinné kontroly pro ověřování objemů v dodavatelských řetězcích ([19]),

— používání podobných razítek/nároků vztahujících se k různým typům režimů,

— existující podložené zprávy o možných nedostatcích nebo problémech relevantního režimu certifikace nebo režimu ověřování třetí stranou v zemích, z nichž relevantní komodity nebo produkty pocházejí,

— existující podložené zprávy týkající se daného výrobce nebo obchodníka, který používá daný režim certifikace nebo ověřování třetí stranou.

V bodě 3) „o řízení režimů“ by hospodářské subjekty měly zvážit následující prvky:

— potenciální střety zájmů,

— rozsah a zjištění kontrol týkající se podvodů a korupce,

— soulad režimu certifikace nebo ověřování třetí stranou s mezinárodními nebo evropskými normami (např. relevantními pokyny ISO Guide),

— důsledky a sankce v případě porušení a nápravná opatření, a to i ve smyslu pozastavení certifikace do doby, než budou přijata nápravná opatření, s přihlédnutím k rychlosti postupu při odebírání a obnovování oprávnění k vydávání certifikace produktů,

— začlenění ustanovení o zapojení zúčastněných stran, což umožní a podpoří rovněž zapojení drobných zemědělců (pokud je to relevantní) do daného režimu,

— informace o nezávislosti organizací třetích stran, které poskytují relevantní certifikační nebo ověřovací služby jako akreditované organizace. Na ujištění nebo prohlášení daného režimu, auditorů přidružených k tomuto režimu nebo externích auditorů, najatých za účelem provedení ověřovacích postupů daného režimu, by se nemělo spoléhat izolovaně nebo je považovat za rozhodující. Měly by být zohledněny názory dalších relevantních zúčastněných stran, včetně účastníků režimu, odborových organizací, sdružení pracovníků a drobných zemědělců, občanské společnosti a nevládních organizací a organizací třetích stran provádějících audit a ujištění, pokud jsou přiměřeně dostupné.

b) **Souvislosti**

Režimy certifikace a ověřování třetí stranou jsou buď veřejné, nebo soukromé v závislosti na modelu jejich řízení bez ohledu na to, zda jsou řízeny vládou či nikoliv. Mohou být povinné nebo dobrovolné v závislosti na tom, zda jsou právně závazné. Soukromé režimy jsou využívány hospodářskými subjekty dobrovolně, zatímco veřejné režimy jsou často (i když ne nutně) povinné a zavedly je země, z nichž produkty pocházejí. Cílem veřejných i soukromých režimů certifikace a ověřování třetí stranou je uznávat dobré environmentální standardy prostřednictvím certifikace, a proto mnohé z nich významně přispěly ke zvýšení udržitelnosti zemědělské produkce na celém světě.

([19]) Certifikaci spotřebitelského řetězce lze použít jako důkaz, že do dodavatelského řetězce nevstoupí žádná neznámá nebo nepovolená komodita. Obecným cílem tohoto postupu je zajistit, aby do dodavatelského řetězce v „kritických kontrolních bodech“ vstoupily pouze povolené komodity a aby produkt mohl být vysledován ke svému předchozímu držiteli (který musí rovněž mít certifikaci spotřebitelského řetězce) a nikoli až do svého místa původu. Produkt s certifikací spotřebitelského řetězce může obsahovat směs certifikovaných a jiných povolených materiálů z rozmanitých zdrojů. Při použití certifikace spotřebitelského řetězce by měl hospodářský subjekt zajistit, aby všechny materiály splňovaly požadavky nařízení EUDR a aby byly prováděny kontroly dostačující k vyloučení nevyhovujícího materiálu.

Posouzení dopadů prováděné před přijetím nařízení EUDR nicméně na základě dalších relevantních studií zjistilo rovněž řadu obav týkajících se těchto režimů, včetně toho, že mají zavedenu různou úroveň transparentnosti a různá pravidla, postupy a systémy zajištění kvality, jakož i v souvislosti s monitorováním, zveřejňováním a prosazováním. V průběhu let jejich fungování se také objevily obavy ohledně účinnosti a integrity systémů spotřebitelského řetězce a jejich náchylnosti k podvodům. Slabinou některých soukromých režimů je navíc i nedostatek nezávislých auditů. K podobným zjištěním dospěla i zvláštní studie týkající se režimů certifikace a ověřování v odvětví lesnictví a dřevařských produktů, kterou si nechala vypracovat Komise, a poukázala na nedostatečnou transparentnost a riziko částečných nebo dokonce zavádějících informací ([20]).

Povinné veřejné režimy ověřování se závaznými opatřeními mohou zahrnovat vysoké standardy, a to jak z hlediska pokrytí, tak z hlediska provádění. Je nezbytné, aby se vztahovaly na všechny hospodářské subjekty v dané zemi (včetně uvádění na trh i vývozu), aby se předešlo mezerám a únikům, které mohou být způsobeny přítomností hospodářských subjektů, na něž se daný režim nevztahuje. Mohou také zajistit lepší integraci drobných zemědělců tím, že poskytnou potřebnou podporu k překonání problému nákladů, které jsou často vnímány jako značné, protože úspory z rozsahu při získávání certifikace znevýhodňují malé a střední podniky oproti větším hospodářským subjektům.

Pokud jde o spolehlivost a relevanci soukromých i veřejných režimů, měly by být všechny použitelné prvky jejich norem v souladu s nařízením EUDR (buď na stejné, nebo vyšší úrovni), zejména pokud jde o definici nezpůsobování odlesňování, požadavky na geolokalizaci a transparentnost a zákonnost produkce.

V této souvislosti je důležité poznamenat, že ne všechny režimy zahrnují normy a hodnocení týkající se zákonnosti produkce relevantní komodity, a proto může být nezbytné ověřit, jaké požadavky na zákonnost jsou v těchto režimech zahrnuty, a to jak z hlediska právních předpisů, které pokrývají, tak z hlediska kritérií nebo ukazatelů, na nichž je založeno posouzení souladu. Režimy se mohou lišit například v definicích toho, co se v zemi produkce považuje za relevantní „právní předpis“ nebo „legální“, nebo v oblasti ukazatelů, které je třeba při posuzování rizik nezákonnosti zohlednit.

Dalšími prvky, které mají vliv na provádění, prosazování a důvěryhodnost jakéhokoli relevantního režimu, je interní rozhodování a řízení včetně přímé účasti účastníků dodavatelského řetězce, kteří usilují o certifikaci a jsou jejími držiteli nebo získávají a používají certifikované produkty k uspokojení požadavků zákazníků.

Pro další usnadnění obchodu a dodržování nařízení EUDR bude zřízeno úložiště režimů certifikace s cílem poskytovat transparentní informace o oblasti působnosti stávajících režimů, kterou budou moci využívat hospodářské subjekty při provádění náležité péče ve vztahu k uvádění a dodávání produktů na trh EU a příslušné orgány při provádění relevantních kontrol.

Další relevantní prvky všech forem certifikace a ověřování třetí stranou naleznete v posouzení dopadů vypracovaném Komisí ([21]), v pokynech EU k osvědčeným postupům pro dobrovolné systémy certifikace zemědělských produktů a potravin ([22]) a v závěrech studie Komise o režimech certifikace a ověřování v odvětví lesnictví a pro dřevařské výrobky ([23]).

11. **ZEMĚDĚLSKÉ VYUŽITÍ**

1. **Úvod**

Ustanovení čl. 3 písm. a) nařízení EUDR zakazuje uvádět a dodávat na trh Unie nebo z něj vyvážet relevantní komodity a relevantní produkty, neplatí-li o nich, že nezpůsobují odlesňování. Ustanovení čl. 2 bodu 13 písm. a) definuje výraz „nezpůsobující odlesňování“ jako skutečnost, že relevantní produkty obsahují relevantní komodity vyprodukované na půdě, na níž po 31. prosinci 2020 nedošlo k odlesňování, byly těmito komoditami krmeny nebo byly vyrobeny za jejich použití ([24]). Podle čl. 2 bodu 3 se „odlesňováním“ rozumí přeměna lesa na plochy k zemědělskému využití, ať již je způsobena člověkem, či nikoli.

([20]) Zpráva Evropské komise: Study on Certification and Verification Schemes in the Forest Sector and for Wood-based Products, Úřad pro publikace EU, 2021.
([21]) Evropská komise, SWD(2021) 326 final.
([22]) Úř. věst. C 341, 16.12.2010, s. 5.
([23]) Zpráva Evropské komise: Study on Certification and Verification Schemes in the Forest Sector and for Wood-based Products, Úřad pro publikace EU, 2021.
([24]) Další část definice výrazu „nezpůsobující odlesňování“ v čl. 2 bodě 13 písm. b), která stanoví, že relevantní produkty, které obsahují dřevo nebo byly vyrobeny za použití dřeva, které bylo vytěženo v lese, aniž by to vedlo ke znehodnocování lesů, nespadá do oblasti působnosti této kapitoly, která se zabývá konkrétně definicí zemědělského využití.

36. bod odůvodnění nařízení EUDR vysvětluje, že by Komise měla vypracovat pokyny vyjasňující výklad definice „zemědělského využití“, zejména pokud jde o přeměnu lesa na nelesní půdu, jejímž účelem není zemědělské využití. Na tyto pokyny odkazuje také 31. bod odůvodnění nařízení o obnově přírody ([25]).

Hlavní cíle této kapitoly jsou proto následující:

— vyjasnit definici lesa, měření technických parametrů používaných pro definici „lesa“ podle nařízení EUDR z hlediska plochy, průměrné výšky a korunového zápoje, zejména v případech, kdy stromy hraničí se zemědělskými plochami nebo se s nimi překrývají (oddíl 3),

— vyjasnit význam pojmů „zemědělské plochy vyňaté z produkce“ a „zemědělské plantáže“ uvedených v čl. 2 bodě 5 nařízení EUDR, zejména podmínky, za kterých zemědělské plochy, které byly např. vyňaty z produkce, leží ladem nebo jsou využívány pro některé školky, zůstávají pro účely článku 2 „zemědělsky využívány“ bez ohledu na vlastnosti půdy, aby byly vyjasněny podmínky pro přeměnu lesa na zemědělskou plochu (oddíly 3 a 4),

— poskytnout pokyny k okolnostem, za kterých by se i přes zjištěný stromový kryt po 31. prosinci 2020 (rozhodný den stanovený v čl. 2 bodě 13 nařízení EUDR) měla plocha považovat za „zemědělsky využívanou“ (oddíl 4),

— vyjasnit situace, kdy by plocha spadající pod definici „lesa“ neměla být považována za plochu přeměněnou na „zemědělské využití“, ale na jiné využití půdy, zejména:

  — k jinému využití půdy s cílem zabránit nepříznivému dopadu zavlečení a šíření invazních nepůvodních druhů na biologickou rozmanitost, či tento dopad minimalizovat, zmírnit nebo zvrátit, nebo

  — na polopřírodních stanovištích, která jsou extenzivně obhospodařována (např. ochrannou pastvou), jak to vyžaduje plán ochrany nebo obnovy, který plní závazky vyplývající z mezinárodních úmluv o ochraně a obnově přírody a biologické rozmanitosti, nebo

  — pro prevenci lesních požárů nebo pro využití obnovitelných zdrojů energie (oddíly 2 a 4.a),

— poskytnout výklad pojmu „zemědělské využití“ podle nařízení EUDR s přihlédnutím k definicím stanoveným v platných právních předpisech EU a vysvětlivkám, které jsou dohodnuty na mezinárodní úrovni (oddíly 4, 4.c a 4.d),

— vyjasnit kombinované a synergické využití ploch se stromovým krytem, které spadají pod definice v nařízení EUDR, jako jsou agrolesnické, agrisilvikulturní, silvopastorální a agrosilvopastorální systémy (oddíl 4.d),

— objasnit různé typy využití půdy v téže oblasti a využití katastrálních map a katastrů nemovitostí (oddíl 5).

2. **Objasnění přeměny lesa na pozemek, jehož účelem není zemědělské využití**

Příslušné právní předpisy:

nařízení EUDR – 36. bod odůvodnění, čl. 2 body 3, 5 a 13 – Definice, čl. 3 písm. a) – Zákaz

Podle čl. 2 bodu 3 nařízení EUDR se „odlesňováním“ rozumí přeměna lesa na plochy k zemědělskému využití a mělo by se jím rozumět změna využití půdy z „lesa“ dle definice uvedené v čl. 2 bodě 4 nařízení EUDR (podrobně rozebráno v oddíle 3), na „zemědělské využití“ dle definice uvedené v čl. 2 bodě 5 nařízení EUDR (podrobně rozebráno v oddílech 4, 4.c a 4.d). V tomto ohledu je rozsah přeměny na plochy k zemědělskému využití irelevantní a taková přeměna způsobuje, že komodita spadající do této oblasti působnosti vyprodukovaná na takové půdě je nevyhovující, pokud k odlesnění došlo po 31. prosinci 2020.

Klasifikace oblasti jako „odlesněné“ je založena na objektivním kritériu, zda byl les přeměněn pro konkrétní využití a účel, které je nezávislé na právně registrovaném využití a zeměpisných hranicích daného pozemku nebo na otázce, kdo nebo co je původcem odlesnění.

([25]) Úř. věst. L, 2024/1991, 29.7.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1991/oj.

Přeměna lesa na jiné využití půdy, které nespadá pod definici „zemědělského využití“, pro účely tohoto nařízení znamená, že tato přeměna nespadá pod definici „odlesňování“ (viz podrobné informace o „zemědělském využití“ v oddíle 4). To zahrnuje přeměnu lesů na plochy městské infrastruktury, jako jsou elektrická vedení, silnice, města a sídliště, na nezemědělské průmyslové areály nebo za účelem využití obnovitelných zdrojů energie.

Přeměna lesní půdy rovněž nespadá pod definici „odlesňování“ podle nařízení EUDR, pokud primárním účelem této přeměny a následného využití půdy není zemědělské využití, ale např. využití pro obnovitelné zdroje energie, průmyslové využití, obnova biologické rozmanitosti, prevence lesních požárů, dobré životní podmínky zvířat v extrémních klimatických podmínkách nebo regulace invazních nepůvodních druhů. Vedlejší zemědělské činnosti mohou probíhat, pokud jsou nezbytné pro podporu hlavního účelu přeměny a využití půdy po přeměně (viz oddíl 4.a) nebo pokud daná zemědělská činnost nemění převažující využití lesa (viz oddíl 4.b).

Odpovědnost za prosazování těchto ustanovení nesou členské státy. Při uplatňování těchto pokynů na jednotlivé případy by členské státy měly zajistit, aby byly řádně zohledněny specifické okolnosti každého případu, a to i s přihlédnutím k příslušným ustanovením Smlouvy. V případech, kdy jsou dané činnosti vzhledem ke všem okolnostem zanedbatelné, by měla být dodržena zásada proporcionality.

3. **Definice „lesa“**

Příslušné právní předpisy:

nařízení EUDR – čl. 2 bod 4 – Definice

Podle čl. 2 bodu 4 nařízení EUDR se oblast považuje za „les“, pokud jsou splněny následující charakteristiky:

— **Půda o rozloze více než 0,5 hektaru** – to znamená, že plocha porostlá stromy definovaná pomocí obvodu korunového zápoje dosahuje 0,5 hektaru nebo více.

— **Stromy vyšší než 5 metrů** – to znamená, že vrcholy stromů dosahují průměrné výšky 5 metrů nebo více.

— **Korunový zápoj větší než 10 %** – to znamená, že poměr korunového zápoje tvořícího porost stromů k ploše, kterou tento porost stromů zaujímá, je větší než 10 %.

— **Stromy schopné dosáhnout těchto prahových hodnot in situ** – to znamená plochy s mladými stromy, které ještě nedosáhly 10 % korunového zápoje a výšky stromů 5 metrů, ale očekává se, že těchto hodnot dosáhnou. To zahrnuje zejména plochy, které jsou dočasně bez porostu v důsledku holosečí v rámci lesního hospodaření nebo přírodních katastrof a u nichž se předpokládá, že budou obnoveny.

— **S výjimkou půdy, která slouží převážně k zemědělskému či městskému využití** – to znamená, že les je určen jak přítomností stromů, tak absencí jiného převažujícího využití půdy (viz níže a také oddíl 4).

Rozloha půdy, průměrná výška a charakteristiky korunového zápoje musí být přítomny nebo musí být schopny dosáhnout těchto prahových hodnot in situ současně.

V kontextu nařízení EUDR by se „**městské využití půdy**“ mělo považovat za převažující například v případě parků a zahrad v městských oblastech, bez ohledu na dosažení prahových hodnot definice lesa. Další informace o převažujícím „**zemědělském využití**“ viz oddíl 4.

Za předpokladu, že jsou splněny charakteristiky uvedené v této definici, zahrnuje oblast „lesa“ mimo jiné:

— plochy obklopené lesem nebo s ním úzce spojené, které slouží lesnímu hospodářství, jako jsou lesní cesty, protipožární pruhy a jiné malé volné plochy, pokud nejsou zřízeny na pozemku ve vlastnictví soukromé osoby,

— půda opuštěná zpravidla po dobu delší než 10 let s obnovou stromů, které dosáhly kritérií „lesa“ (viz v souvislosti s „půdou vyňatou z produkce a půdou dočasně ponechanou ladem“ v oddíle 4),

— mangrovové porosty v přílivových zónách bez ohledu na to, zda je tato oblast klasifikována jako půda či nikoli,

— lesní školky lesních dřevin pěstovaných na lesní ploše pro vlastní potřebu vlastníků lesa,

— plochy mimo zákonem vymezené lesní pozemky, které splňují kritéria definice „lesa“.

Definice „lesa“ nezahrnuje porosty stromů v systémech zemědělské produkce. Další informace naleznete v oddílech 4.c a 4.d.

4. **Definice „zemědělského využití“ a výjimky**

Příslušné právní předpisy:

nařízení EUDR – čl. 2 bod 5 – Definice

Podle čl. 2 bodu 5 nařízení EUDR se za „zemědělsky využívanou“ plochu považuje plocha, která je využívána pro účely zemědělství.

a) *Objasnění účelu zemědělství*

Podle čl. 2 bodu 5 se půda využívá pro účely zemědělství (mimo jiné) v následujících případech:

— zemědělské plantáže definované v čl. 2 bodě 6 nařízení EUDR. Podrobnější pokyny k „zemědělským plantážím“ viz oddíl 4.c,

— zemědělské plochy vyňaté z produkce – zemědělské plochy vyňaté z produkce by měly být zvažovány v kombinaci s „půdou dočasně ponechanou ladem“, jak je uvedeno níže v tomto oddíle,

— chov hospodářských zvířat – zahrnuje plochy dočasných nebo trvalých pastvin a hospodářských budov pro chov a ustájení zvířat.

Je třeba poznamenat, že kategorie „zemědělská plantáž“, „zemědělská plocha vyňatá z produkce“ a plocha „k chovu hospodářských zvířat“ jsou pouze neúplným výčtem příkladů „zemědělského využití“.

Pro účely tohoto nařízení se půdou využívanou pro účely zemědělství rozumí následující kategorie využití půdy:

— Půda s dočasnými plodinami, což znamená veškerou půdu využívanou pro plodiny s obvykle kratším než jednoletým vegetačním cyklem, včetně víceletých dočasných plodin.

— Půda s dočasnými loukami a pastvinami, což znamená půdu osázenou zelenými pícninami nebo travinami určenými k sečení nebo pastvě po dobu kratší než pět let po sobě.

— Půda vyňatá z produkce nebo půda dočasně ponechaná ladem, což znamená zemědělskou půdu ponechanou v dlouhodobém klidu před opětovným obděláváním, pasteveckým využitím nebo využitím pro jiné zemědělské činnosti. Může tomu tak být v rámci systému střídání plodin v zemědělských podnicích, případně z oprávněných důvodů či výjimečných okolností, jako jsou ozbrojené konflikty, škody způsobené povodněmi, nedostatek vody, nedostupnost vstupů včetně ekonomických, sociálních (nemoc, problémy s dědictvím) nebo právních důvodů (soudní spory atd.). Poznámka: Mělo by se mít za to, že půda vyňatá z produkce nebo ponechaná ladem je i nadále „zemědělsky využívanou“ půdou zpravidla po dobu [deseti] let. Danou plochu však lze považovat za „zemědělsky využívanou“ i déle, pokud se prokáže, že zemědělská činnost nemohla být obnovena z některého z výše uvedených důvodů. Uvedený důvod se musí vztahovat na celé období, kdy byla půda vyňata z produkce nebo dočasně ponechána ladem. Pokud je tento důvod prokázán, měla by tato půda být považována za nepřetržitě zemědělsky využívanou, pokud není podle vnitrostátních právních předpisů oficiálně označena jako les.

— Půda osázená trvalými kulturami, což znamená půdu osázenou dlouhodobými plodinami, které se nemusí znovu vysazovat po dobu několika let, obvykle pěti let nebo déle. Půda osázená trvalými kulturami zahrnuje také půdu využívanou k pěstování trvalých kultur pod ochranným krytem, která je popsána v oddíle 4.b.

— Půda osázená trvalými loukami a pastvinami, což znamená půdu využívanou pět let a více po sobě k pastvě zvířat nebo k pěstování pícnin, ať už obděláváním nebo přirozenou cestou.

— Pozemky pod zemědělskými budovami a hospodářskými dvory, což jsou plochy, které zabírají provozní zemědělské budovy (hangáry, stodoly, sklepy, sila), budovy pro živočišnou výrobu (stáje, kravíny, ovčíny, drůbežárny) a hospodářské dvory.

— Pokud lze na základě dostatečně průkazných důkazů prokázat, že i) pozemek byl před 31. prosincem 2020 „zemědělsky využíván“, jak je popsáno výše, a ii) pokud se producent rozhodl před tímto datem nebo po tomto datu vysadit rychle rostoucí dřeviny pěstované ve výmladkových plantážích nebo pozemek dočasně zalesnit, a tento pozemek nespadá do působnosti lesního hospodářského plánu nebo právních předpisů, které vyžadují hospodaření v lesích nebo ochranu lesa na tomto pozemku, má se za to, že takový pozemek zůstává pro účely nařízení EUDR předmětem zemědělského využití a producent na něm může pokračovat v zemědělské činnosti.

— Výše uvedené kategorie využití zemědělské půdy mohou zahrnovat i plochy zaujímané krajinnými prvky, které jsou podporovány z důvodů biologické rozmanitosti nebo ochrany životního prostředí.

Obnova, regulace invazních druhů, prevence lesních požárů, dobré životní podmínky zvířat, zavádění obnovitelných zdrojů energie

Půda, která byla přeměněna pro jeden nebo více níže uvedených hlavních účelů, by **neměla** být považována za přeměněnou na zemědělské využití, pokud byla daná přeměna provedena za účelem:

— zabránit nepříznivému dopadu zavlečení a šíření invazních nepůvodních druhů na biologickou rozmanitost, či tento dopad minimalizovat, zmírnit nebo zvrátit, pokud je to omezeno na nezbytně nutnou míru a je to podloženo plány prevence, plány řízení nebo úředními pověřeními, nebo

— předcházet lesním požárům nebo minimalizovat a zmírňovat riziko jejich vzniku, pokud je to omezeno na nezbytně nutnou míru a je to podloženo plány požární prevence, lesními hospodářskými plány nebo úředními pověřeními, nebo

— zajistit soulad s právními předpisy o dobrých životních podmínkách zvířat v případech, kdy je nezbytná výstavba staveb (trvalých i netrvalých) pro ustájení zvířat pro zajištění jejich dobrých životních podmínek a je omezena na minimální plochu nezbytnou pro výstavbu, a kdy tato činnost nemá vliv na zařazení okolních ploch do kategorie lesa, nebo

— zajistit obnovu a následné řízení ochrany ekosystémů s vysokou hodnotou biologické rozmanitosti (jako jsou například určité typy vřesovišť, mokřadů nebo pastvin), pokud to vyžaduje plán ochrany nebo obnovy (například plán péče o chráněné území nebo národní či regionální plán obnovy přírody), kterým se provádějí závazky vyplývající z globálních mnohostranných dohod o ochraně a obnově přírody a biologické rozmanitosti, jako je například Úmluva o biologické rozmanitosti a celosvětový rámec pro biologickou rozmanitost z Kchun-mingu a Montrealu, nebo

— zavádět obnovitelné zdroje energie (např. zřizováním větrných elektráren, fotovoltaických elektráren),

a to i v případě, že mohou probíhat vedlejší zemědělské činnosti, pokud jsou nezbytné pro podporu hlavního účelu přeměny a využití půdy po přeměně.

b) *Objasnění převážného využívání půdy*

Podle čl. 2 bodu 4 platí, že pokud je převažujícím využitím půdy zemědělství, nespadá tato půda pod definici „lesa“.

V kontextu nařízení EUDR by pro účely vyloučení uvedených v definici „lesa“ v čl. 2 bodě 4 mělo být „**zemědělské využití**“ považováno za převažující v následujícím demonstrativním seznamu případů:

— Sezónní (např. letní pastva) nebo dočasná silvopastorální pastva na plochách porostlých stromy, které nespadají do kategorie původních lesů (např. na polopřírodních pastvinách nebo na přírodních pastvinách s měnícím se stromovým krytem).

— Pokud jsou silvopastorální nebo agrisilvikulturní postupy omezeny na určité období v roce v důsledku klimatických podmínek (např. dočasná sněhová pokrývka), lze je považovat za převažující využití.

— Zakládání ochranných skupin stromů pro různé účely ochrany životního prostředí nebo biologické rozmanitosti na převážně zemědělsky využívaných plochách (např. pastviny), a to i v případě, že daná plocha dosahuje prahových hodnot definice „lesa“.

Tyto případy se liší od vedlejších zemědělských činností v souvislosti s přeměnou za účelem obnovy nebo regulace invazních nepůvodních druhů, které nespadají pod „zemědělské využití“, viz výše.

„Zemědělské využití“ pro účely nařízení EUDR by naproti tomu **nemělo** být považováno za **převažující** např. v případě malovýroby vedlejších produktů (např. kávy) a příležitostné extenzivní nebo občasné pastvy v malém měřítku v lesích, pokud tato produkce a související činnosti nemají škodlivý vliv na stanoviště lesa.

c) *Definice „zemědělské plantáže“*

Příslušné právní předpisy:

nařízení EUDR – čl. 2 bod 6 – Definice

„Zemědělské plantáže“ jsou součástí definice „zemědělského využití“ uvedené v čl. 2 bodě 5 nařízení EUDR.

Definice „zemědělské plantáže“ uvedená v čl. 2 bodě 6 nařízení EUDR odkazuje za prvé na „půdu s porosty stromů v rámci systémů zemědělské produkce, jako jsou plantáže ovocných stromů, plantáže palmy olejné, olivové sady“, což odkazuje na ornou půdu včetně trvalých kultur, jak je popsáno v oddíle 4.

Za druhé tato definice odkazuje na „agrolesnické systémy, kde se plodiny pěstují pod stromovým krytem“, což je vysvětleno v oddíle 4.d a musí být vykládáno společně s výjimkou, kdy se převažující využití půdy nemění. V čl. 2 bodě 6 nařízení EUDR se dále upřesňuje, že pojem „zemědělská plantáž“ zahrnuje všechny plantáže relevantních komodit vyjma dřeva, a proto tyto plantáže spadají pod definici „zemědělského využití“.

A konečně pak čl. 2 bod 6 nařízení EUDR stanoví, že zemědělské plantáže jsou vyloučeny z definice „lesa“. To znamená, že plochy, které splňují kritéria zemědělské plantáže, nespadají pod definici lesa, a to ani v případě, že zahrnují stromy, jako je kaučukovník nebo palma olejná.

d) *Objasnění pojmu „agrolesnický systém“*

Příslušné právní předpisy:

nařízení EUDR – 37. bod odůvodnění a čl. 2 bod 6 – Definice

Podle dokumentů FAO ([26]) je „agrolesnictví“ souhrnný název pro systémy a technologie využívání půdy, kdy jsou na téže správní jednotce pozemku záměrně pěstovány víceleté dřeviny (stromy, keře, palmy, bambusy atd.) zároveň s plodinami a/nebo s chovem živočichů, a to v určitém prostorovém uspořádání nebo časové posloupnosti. V agrolesnických systémech dochází k ekologickým i ekonomickým interakcím mezi jednotlivými složkami. Existují dva základní agrolesnické systémy: simultánní a sekvenční. V simultánních systémech rostou stromy a plodiny, případně jsou chována zvířata společně na stejném pozemku, zatímco v sekvenčních systémech jsou plodiny a stromy střídavě vysazovány na většině stejného prostoru, čímž se minimalizuje jejich konkurence.

([26]) FAO 2003. Multilingual Thesaurus on Land Tenure (Vícejazyčný tezaurus vlastnických vztahů k půdě). Kapitola 7. Půda v kontextu zemědělství, pastevectví a lesnictví.

Agrolesnictví může označovat také specifické lesnické postupy, které doplňují zemědělské činnosti, například zlepšováním úrodnosti půdy, snižováním eroze půdy, zlepšováním řízení v povodí nebo poskytováním stínu a potravy hospodářským zvířatům ([27]).

V 37. bodě odůvodnění se připomíná, že definice FAO nepovažují agrolesnické systémy za lesy, ale za zemědělské využití, a že zahrnují různé situace, například situace, kdy jsou plodiny pěstovány pod stromovým zápojem, jakož i agrisilvikulturní, silvopastorální a agrosilvopastorální systémy.

Jelikož definice „lesa“ v čl. 2 bodě 4 nařízení EUDR vylučuje pozemky, které představují převážně „zemědělské využití“, lze z toho dovodit, že pokud je pozemek převážně využíván v rámci „agrolesnických systémů“ pro účely uvedené v 37. bodě odůvodnění, nelze jej považovat za „les“. V tomto případě a pro účely uvedeného nařízení je třeba mít za to, že tato půda představuje „zemědělské využití“. Pokud jde o vedlejší zemědělské činnosti včetně agrolesnických činností v rámci obnovy, viz oddíl 2.

5. **Objasnění využití půdy v případě více typů využití půdy v téže oblasti a využití katastrů nemovitostí a katastrálních map**

V případě, že pozemek obsahuje jak plochu spadající pod definici „lesa“, tak plochu, kterou lze označit jako „zemědělské využití“, je třeba tyto dvě plochy posuzovat odděleně. Plocha, která splňuje kritéria definice „lesa“, spadá do oblasti působnosti uvedeného nařízení, zatímco plocha, která splňuje kritéria „zemědělského využití“, do oblasti působnosti nařízení z hlediska přeměny nespadá.

Není podstatné, zda je část pozemku využívaná pro zemědělství větší než část pozemku, která je podle definice považována za les. To například znamená, že pokud se na desetihektarovém pozemku nachází oblast o rozloze 2 hektarů, kterou lze podle objektivních kritérií považovat za lesní plochu, a 8 hektarů je obděláváno v rámci zemědělského využití, pak jsou tyto 2 hektary lesa klasifikovány jako les bez ohledu na to, že tvoří pouze 20 % celkové rozlohy daného pozemku.

Při posuzování, zda určitý pozemek představuje les, by měly mít skutečné vlastnosti lesa přednost před označením v katastrech nemovitostí a katastrálních mapách. Pro prokázání zemědělského využití v minulosti mohou jako další prvky, které doplňují satelitní data, sloužit katastry nemovitostí a katastrální mapy. Dále mohou být lesní hospodářské plány a registry vymezených lesních oblastí užitečné při určování, zda se jedná o les bez současného stromového krytu, zejména v případě, že se jedná o oblast dočasně nezalesněnou bez stromového krytu v důsledku obhospodařování lesů, přírodní katastrofy nebo prvních let zalesňování. Středisko EU ([28]), které poskytuje Komise, je volně použitelný nástroj pro všechny zúčastněné strany, který umožňuje určit celosvětový lesní porost v roce 2020. Toto středisko však není jediným možným nástrojem, není povinné a nemá žádnou právní hodnotu. Veřejné i soukromé zúčastněné strany mohou pro účely náležité péče nebo prověrky použít jakékoli mapy nebo jiné údaje, které považují za vhodné.

([27]) Světový program FAO pro agrocenzus 2020, svazek 1, s. 120, body 8.12.12 a 8.12.13.

([28]) Středisko EU pro sledování odlesňování a znehodnocování lesů: https://forest-observatory.ec.europa.eu/forest/gfc2020.